

Załącznik nr 5 do uchwały nr 1/2007
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 13 marca 2007 r.
(poz. 3)

METODA WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

Część I. Zasady ogólne

§ 1.1. Z zastrzeżeniem § 12, banki, podmioty dominujące wobec banków oraz podmioty od nich zależne wdrażają metodę wewnętrznych ratingów w odniesieniu do wszystkich ekspozycji.

2. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego proces wdrażania metody wewnętrznych ratingów może odbywać się stopniowo w odniesieniu do:

- 1) poszczególnych klas ekspozycji wymienionych w § 6 ust. 1 w ramach tej samej jednostki organizacyjnej banku;
- 2) różnych jednostek organizacyjnych w ramach tej samej grupy;
- 3) stosowania własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji do obliczania wag ryzyka dla ekspozycji określonych w § 6 ust. 1 pkt 1-3.

3. W przypadku klasy ekspozycji detalicznych wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 4, wdrożenie metody wewnętrznych ratingów może być dokonywane stopniowo w odniesieniu do różnych kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne współczynniki korelacji zgodnie z § 34, 38 i 39.

4. W przypadku klas ekspozycji wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1-3, wdrożenie metody wewnętrznych ratingów może być dokonywane stopniowo w odniesieniu do homogenicznych pod względem profilu ryzyka podklas ekspozycji, w szczególności z uwzględnieniem klas ekspozycji, o których mowa w § 20 ust. 1 pkt 1-7 załącznika nr 4 do uchwały.

§ 2.1. Wdrażanie metody wewnętrznych ratingów odbywa się w okresie i zgodnie z warunkami określonymi, na wniosek banku, w zgodzie, o której mowa w § 1 ust. 2.

2. Dobór kolejności w ramach stopniowego wdrażania, o którym mowa w § 1 ust. 2, nie może mieć na celu minimalizacji wymogów kapitałowych banku, lecz powinien wynikać z istotności klas ekspozycji i jednostek organizacyjnych banku, ich profili ryzyka oraz spełnienia przez poszczególne systemy ratingowe banku wymogów zawartych w niniejszym załączniku.

3. Komisja Nadzoru Bankowego wydaje zgodę na stosowanie przez bank metody wewnętrznych ratingów, jeżeli stwierdzi, że stosowane przez bank systemy zarządzania ryzykiem oraz oceny ekspozycji na ryzyko kredytowe są solidne i kompleksowo wdrożone, w szczególności zaś spełnione są następujące normy jakościowe:

- 1) systemy ratingowe banku pozwalają na pełną ocenę charakterystyki dłużnika i transakcji, na miarodajne różnicowanie ryzyka oraz dokładne i konsekwentne szacowanie ilościowych miar ryzyka;
- 2) wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązań oraz strat stosowane w obliczaniu wymogów kapitałowych oraz związane z nimi systemy i procesy odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym, jak również w procesie udzielania kredytów, wewnętrznej alokacji kapitału i ładzie korporacyjnym banku;
- 3) bank stosował dany system ratingowy dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed dniem wydania zgody Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, przy czym system ten w znacznym stopniu spełniał w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku;
- 4) w przypadku banku zamierzającego stosować własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji, bank stosował własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed wydaniem zgody Komisji Nadzoru Bankowego, przy czym oszacowania te w znacznym stopniu spełniały w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku;
- 5) w banku istnieje niezależna komórka kontroli ryzyka kredytowego odpowiedzialna za systemy ratingowe;
- 6) bank gromadzi i przechowuje wszystkie odpowiednie dane, aby zapewnić skuteczne wsparcie procesów pomiaru oraz zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) bank dokumentuje posiadane systemy ratingowe, założenia ich budowy oraz przesłanki wyboru ich struktury;
- 8) bank przeprowadza wewnętrzny proces zatwierdzania systemów ratingowych.

§ 3. Jeżeli bank stosuje metodę wewnętrznych ratingów do którejkolwiek z klas, jest obowiązany stosować tę metodę także do klasy ekspozycji kapitałowych.

§ 4. Z zastrzeżeniem § 1-3 oraz § 12, bank, który otrzymał zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, nie może korzystać z metody standardowej w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, chyba że uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego po przedstawieniu jej wniosku wraz z uzasadnieniem.

§ 5. Z zastrzeżeniem § 1 i 2, oraz § 12, bank, który otrzymał zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów obejmującą stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz współczynników konwersji nie może powrócić do korzystania z oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji, o których mowa w § 88 i 89 oraz § 118 pkt 1- 4, chyba że uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego po przedstawieniu jej wniosku wraz z uzasadnieniem.

§ 6.1. Każda ekspozycja zostaje przypisana do jednej z następujących klas:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych;
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji;
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców;
- 4) ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne;
- 5) ekspozycje kapitałowe;
- 6) pozycje sekurytyzacyjne;
- 7) inne aktywa niebędące ekspozycjami kredytowymi.

2. Do klasy ekspozycji wobec rządów i banków centralnych zalicza się także następujące ekspozycje:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, traktowanych jako ekspozycje wobec rządów centralnych zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały;
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały;
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju oraz organizacji międzynarodowych, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0% zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

3. Przez ekspozycje wobec instytucji należy rozumieć ekspozycje wobec banków krajowych, instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych i banków zagranicznych, przy czym jako ekspozycje wobec instytucji traktuje się także następujące ekspozycje:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, które nie są traktowane jak ekspozycje wobec rządów centralnych zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały;
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego traktowane zgodnie z § 37 i 39 załącznika nr 4 do uchwały;
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju, którym nie przypisuje się wagi ryzyka równej 0% zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

4. Bank może zakwalifikować ekspozycję do klasy ekspozycji detalicznych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 4, jeżeli ekspozycja spełnia następujące warunki:

- 1) jest to zaangażowanie wobec osoby lub osób fizycznych albo wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, przy czym za małego lub średniego przedsiębiorcę należy uznać podmiot spełniający co najmniej jedno z następujących kryteriów:
 - a) roczny obrót netto nie przekroczył w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy,
 - b) suma aktywów bilansu na koniec co najmniej jednego z dwóch ostatnich lat nie przekroczyła równowartości w złotych kwoty 43 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy;
- 2) w przypadku małego lub średniego przedsiębiorcy, całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna bankowi, podmiotowi dominującemu wobec banku oraz jednostkom zależnym banku, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, ale z wyłączeniem ekspozycji lub ekspozycji warunkowych z zabezpieczeniem na nieruchomościach mieszkalnych, nie może według zebranych przez bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- 3) ekspozycje te są traktowane w procesie zarządzania ryzykiem banku w sposób konsekwentny i jednolity;
- 4) nie są zarządzane równie indywidualnie, jak ekspozycje zaliczane do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców;
- 5) każda ekspozycja stanowi jedną ze znacznej liczby podobnie zarządzanych ekspozycji.

5. Bieżącą wartość minimalnych, detalicznych rat z tytułu umowy leasingu zalicza się do ekspozycji detalicznych.

§ 7. Następujące ekspozycje zalicza się do klasy ekspozycji kapitałowych:

- 1) ekspozycje niemające charakteru instrumentu dłużnego, podporządkowane, przenoszące roszczenie rezydualne do majątku lub dochodów emitenta;
- 2) ekspozycje dłużne, podobne do ekspozycji określonych w pkt 1.

§ 8. W ramach klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców, bank osobno klasyfikuje ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego, które posiadają następujące cechy:

- 1) ekspozycja stanowi zaangażowanie wobec podmiotu, który został stworzony specjalnie w celu finansowania aktywów rzeczowych lub operowania nimi;
- 2) ustalenia umowne dają kredytodawcy znaczny stopień kontroli nad aktywami oraz dochodem przez nie generowanym;
- 3) głównym źródłem spłaty zobowiązań jest dochód generowany przez aktywa objęte finansowaniem.

§ 9. Wszelkie zobowiązania kredytowe nieprzypisane do klas ekspozycji wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 4-6 zalicza się do klasy wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 3.

§ 10. Klasa ekspozycji wymieniona w § 6 ust. 1 pkt 7 obejmuje także wartość rezydualną przedmiotu leasingu, jeśli nie została ona zaliczona do kwoty ekspozycji z tytułu leasingu zgodnie z przepisami § 112.

§ 11. Metodologia stosowana przez bank do celów przypisywania ekspozycji do różnych klas powinna być spójna i stosowana konsekwentnie.

§ 12.1. Bank, który uzyskał zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów obejmującą obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do jednej lub więcej klas ekspozycji, może w zakresie określonym w tej zgodzie, stosować metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w załączniku nr 4 do uchwały, w odniesieniu do:

- 1) ekspozycji lub ekspozycji warunkowych wobec rządów i banków centralnych, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla banku nadmiernie uciążliwe;
- 2) ekspozycji lub ekspozycji warunkowych wobec instytucji, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla banku nadmiernie uciążliwe;
- 3) ekspozycji w jednostkach organizacyjnych oraz klas i podklas ekspozycji, które są nieistotne, co do wielkości oraz profilu ryzyka, przy czym ważona ryzykiem suma ekspozycji wyłączonych na tej podstawie z metody wewnętrznych ratingów, nie przekracza 15% ogólnej sumy ekspozycji ważonych ryzykiem obliczonej na podstawie załącznika nr 4 do uchwały;
- 4) ekspozycji wobec Skarbu Państwa oraz krajowych podmiotów sektora publicznego, jeżeli można przypisać im wagę ryzyka 0%, zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały;
- 5) ekspozycji banku wobec kontrahenta będącego podmiotem wobec niego dominującym, podmiotem zależnym lub podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec banku, pod warunkiem, że kontrahent jest instytucją, instytucją finansową lub przedsiębiorstwem pomocniczych usług bankowych objętym odpowiednimi wymogami ostrożnościowymi lub przedsiębiorstwem blisko powiązanym z bankiem;
- 6) ekspozycji z tytułu udziałów kapitałowych w podmiotach, których zobowiązaniom kredytowym można w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisać wagę ryzyka równą 0%;
- 7) ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wspierających określone sektory gospodarki, które zapewniają znaczne subsydia inwestycyjne dla banków i wiążą się z nadzorem rządowym oraz ograniczeniami dotyczącymi inwestycji kapitałowych, przy czym wyłączenie ograniczone jest do łącznej wartości 10% sumy funduszy podstawowych oraz funduszy uzupełniających banku;
- 8) ekspozycji z tytułu rezerw obowiązkowych utrzymywanych w innym banku, o których mowa w § 57 załącznika nr 4 do uchwały;
- 9) gwarancji Skarbu Państwa, spełniających wymogi, o których mowa w § 41 załącznika nr 17 do uchwały;
- 10) innych ekspozycji kapitałowych niż wymienione powyżej, w przypadku których właściwe władze w państwie członkowskim wyraziły zgodę na stosowanie wobec nich metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

2. Do celów ust. 1 pkt 3 klasa ekspozycji kapitałowych banku uznawana jest za istotną, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust. 1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 10% funduszy własnych banku.

3. W przypadku, gdy liczba ekspozycji kapitałowych, rozumianych jako ekspozycje w pojedynczych pakietach akcji, udziałów lub kapitałowych papierów wartościowych zamiennych na akcje nie przekracza 10, klasa ekspozycji

kapitałowych banku uznawana jest za istotną do celów ust. 1 pkt 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji kapitałowych, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust. 1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 5% funduszy własnych banku.

§ 13.1. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 – 5 i 7, są obliczane, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych, zgodnie z § 17-61.

2. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności, obliczane są zgodnie z § 62-64. Jeżeli bank ma w stosunku do nabytych wierzytelności pełne prawo regresu do sprzedawcy nabytych wierzytelności, w zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka rozmycia, ekspozycja taka może być traktowana jako ekspozycja z zabezpieczeniem.

3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka rozmycia oparte jest na następujących parametrach związanych z rozpatrywaną ekspozycją: prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania (PD), stracie w przypadku niewykonania zobowiązań (LGD), terminie zapadalności (M) oraz wartości ekspozycji, przy czym wartości PD i LGD mogą zostać ujęte osobno lub łącznie, zgodnie z § 80 – 108.

4. Parametr PD jest miarą prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w okresie jednego roku.

5. Parametr LGD (strata z tytułu niewykonania zobowiązania) oznacza stosunek straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązania przez kontrahenta do kwoty ekspozycji w chwili niewykonania zobowiązania, przy czym strata oznacza stratę ekonomiczną, uwzględniającą istotne skutki dyskonta oraz istotne, pośrednie i bezpośrednie, koszty inkasa w ramach danej ekspozycji.

6. W odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do klasy ekspozycji kapitałowych wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 5, Komisja Nadzoru Bankowego może wydać zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów obejmującej obliczanie przez bank kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 45 - 59, przy czym warunkiem umożliwiającym stosowanie metody określonej w § 52 - 56, jest spełnianie przez bank wymogów minimalnych określonych w § 247 - 255.

7. W odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego, o którym mowa w § 8, Komisja Nadzoru Bankowego może wydać zgodę na obliczanie przez bank kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 25 - 29, jeżeli przedkładając wniosek o wydanie zgody na stosowanie metody wewnętrznych ratingów lub zatwierdzenie zmian w stosowanej już metodzie, bank przedstawi szczegółowe zasady przypisywania wag ryzyka wykorzystując w tym zakresie ogólne zasady przedstawione w § 29.

8. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 – 4, bank stosuje własne oszacowania wartości PD zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124 - 261 niniejszego załącznika.

9. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 4, bank dokonuje własnych oszacowań wartości LGD oraz współczynników konwersji zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124 - 261 niniejszego załącznika.

10. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 – 3, bank stosuje wartości LGD określone w § 88 i 89 oraz współczynniki konwersji określone w § 118 pkt 1 – 4.

11. W przypadku wszystkich ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 – 3, za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, bank może stosować własne oszacowania LGD oraz współczynników konwersji, zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124-261 niniejszego załącznika.

12. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych oraz ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 6 obliczane są zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

13. Jeżeli ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania spełniają kryteria określone w § 86 – 87 załącznika nr 4 do uchwały, a bank posiada informacje na temat wszystkich ekspozycji bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, bank analizuje ekspozycje bazowe, aby obliczyć kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku.

14. Jeżeli bank nie spełnia warunków pozwalających na stosowanie wobec ekspozycji z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania metod określonych w niniejszym załączniku, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z następującymi metodami:

1) w przypadku ekspozycji należących do klasy ekspozycji wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 5, zgodnie z metodą określoną w § 47-51. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami kapitałowymi niedopuszczonymi do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycjami z tytułu kapitałowych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie a innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe;

2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały, z zastrzeżeniem następujących zmian:

- a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,
- b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150%, przypisuje się wagę ryzyka równą 200%.

15. Jeżeli ekspozycje w formie jednostek instytucji zbiorowego inwestowania nie spełniają kryteriów określonych w § 86 – 87 załącznika nr 4 do uchwały, a bank nie posiada informacji o wszystkich ekspozycjach bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, bank analizuje wspomniane ekspozycje bazowe oraz oblicza kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w § 47- 51. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami kapitałowymi niedopuszczonymi do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycjami z tytułu kapitałowych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie a innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe. Do tych celów ekspozycje inne niż kapitałowe przypisuje się do jednej z klas (ekspozycje kapitałowe niedopuszczone do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycje z tytułu kapitałowych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie lub inne ekspozycje kapitałowe) określonych w § 47 i 48, zaś nieznanne ekspozycje zalicza się do klasy innych ekspozycji kapitałowych.

§ 14. Bank może sam dokonywać obliczeń lub polegać na obliczeniach i sprawozdaniach innego podmiotu, średnich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w oparciu o ekspozycje bazowe instytucji zbiorowego inwestowania, zgodnie z następującymi metodami, upewniwszy się, co do poprawności obliczeń i sprawozdań:

- 1) w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 5, zgodnie z metodą określoną w § 47- 51. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycjami w giełdowych papierach wartościowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe;
- 2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, o której mowa w załączniku nr 4 do uchwały, z zastrzeżeniem następujących zmian:
 - a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,
 - b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150%, przypisuje się wagę ryzyka równą 200%.

§ 15.1. Kwoty oczekiwanych strat ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 – 5, są obliczane zgodnie z metodami określonymi w § 65 - 75.

2. Obliczenia kwot oczekiwanych strat, o których mowa w § 15 ust. 1, opierają się na tych samych parametrach wejściowych PD, LGD oraz wartości ekspozycji, jakie są stosowane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. W przypadku ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania, a bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), oczekiwana strata (EL) odpowiada, dokonaniem przez bank zgodnie z § 212, najlepszemu oszacowaniu oczekiwanej straty dla ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania (EL_{BE}).

3. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych obliczane są zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

4. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 7 wynoszą zero.

5. Kwoty oczekiwanych strat w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 62- 64.

6. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji wymienionych w § 13 ust. 13 i 14 obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 65 - 75.

§ 16.1. Szczegółowe zasady obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat zostały określone w § 17 - 79.

2. Zasady wyznaczania parametrów prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz terminu zapadalności (M) zostały określone w § 80-108.

3. Zasady wyznaczania wartości ekspozycji zostały określone w § 109 - 123.

4. Minimalne wymagania dla stosowania metody wewnętrznych ratingów zostały określone w § 124-261.

Część II. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat

OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM DLA RYZYKA KREDYTOWEGO

Tytuł I. Ekspozycje ważone ryzykiem wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 17. Z zastrzeżeniem § 23-33, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,12 \cdot \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} \right]$$

Współczynnik terminu zapadalności (b) = $(0,11852 - 0,05478 \cdot \ln(PD))^2$

Waga ryzyka (RW) =

$$\left[LGD \cdot N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} \cdot N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot N^{-1}(0,999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot \frac{1 + (M - 2,5) \cdot b}{1 - 1,5 \cdot b} \cdot 12,5 \cdot 1,06,$$

gdzie N (x) oznacza dystrybucję standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym (tj. prawdopodobieństwo, że wartość zmiennej losowej o rozkładzie normalnym ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x), $N^{-1}(z)$ oznacza odwrotność dystrybucji standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym, a termin zapadalności (M) wyrażony jest w latach.

§ 18. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z § 17 oraz wartości ekspozycji.

§ 19. Jeżeli PD równa się 0, to RW wynosi 0.

§ 20. Jeżeli PD równa się 1, to:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których bank stosuje wartości LGD zgodnie z § 88 i 89, RW wynosi 0;
- 2) w odniesieniu do ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), RW wynosi $\max\{0; 12,5 \times (LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez bank, stanowi najlepsze oszacowanie wysokości oczekiwanych strat na ekspozycjach, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, a zarówno LGD, jak i EL_{BE} wyznaczane są zgodnie z § 212.

§ 21. Kwotę ważoną ryzykiem dla każdej ekspozycji, która spełnia wymagania określone w § 27 i 43 załącznika nr 17 do uchwały, można skorygować według następującego wzoru:

kwota ekspozycji ważona ryzykiem = RW x wartość ekspozycji x $(0,15 + 160 \times PD_{pp})$,

przy czym PD_{pp} oznacza PD dostawcy ochrony.

§ 22. Parametr RW, o którym mowa w § 21, oblicza się przy użyciu odpowiedniego wzoru na wagę ryzyka określonego w § 17-20 dla ekspozycji, PD dłużnika i LGD porównywalnej ekspozycji bezpośredniej wobec dostawcy ochrony. Czynniki terminu zapadalności (b) oblicza się przy użyciu niższej spośród dwóch wartości: PD dostawcy ochrony i PD dłużnika.

§ 23.1. W celu obliczenia wagi ryzyka dla ekspozycji wobec przedsiębiorcy, którego całkowita roczna wartość sprzedaży w ujęciu skonsolidowanym dla grupy kapitałowej, w której skład wchodzi ten przedsiębiorca nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, bank może skorzystać z poniższego wzoru korelacji.

$$\text{Korelacja } R = 0,12 \cdot \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} \right] - 0,04 \cdot \left(1 - \frac{S - 5}{45} \right),$$

gdzie S oznacza wyrażoną w milionach euro (w celu podstawienia do wzoru) równowartość kwoty całkowitej sprzedaży rocznej i spełnia zależność:

$$5 \leq S \leq 50$$

Wartość sprzedaży niższa niż kwota równowartości w złotych 5 000 000 euro jest traktowana jako kwota równowartości 5 000 000 euro. W przypadku nabytych wierzytelności całkowita sprzedaż roczna jest równa średniej wartości sprzedaży w puli ważonej wartością indywidualnych ekspozycji z puli. Przez pulę należy rozumieć określony przez bank zbiór wierzytelności.

2. Równowartości kwoty całkowitej sprzedaży, o których mowa ust. 1, oblicza się według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia sprawozdania grupy kapitałowej, w której skład wchodzi przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1.

§ 24. Bank zastępuje całkowitą roczną wartość sprzedaży grupy kapitałowej, o której mowa w ust. 2, całkowitą sumą bilansową, jeżeli suma bilansowa jest bardziej miarodajnym wskaźnikiem wielkości firmy, niż całkowita roczna wartość sprzedaży.

Dział 2. Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego

§ 25. W przypadku ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, jeżeli bank nie jest w stanie wykazać, że jego oszacowania PD spełniają wymogi minimalne określone w § 190-204, bank przypisuje im wagi ryzyka zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1

Rezydualny termin zapadalności	kategoria 1	kategoria 2	kategoria 3	kategoria 4	kategoria 5
poniżej 2,5 roku	50%	70%	115%	250%	0%
2,5 roku lub więcej	70%	90%	115%	250%	0%

§ 26. W odniesieniu do ekspozycji wymienionych w § 25, bank może stosować następujące preferencyjne wagi ryzyka:

- 1) 50% względem ekspozycji, które należą do kategorii 1, a których rezydualny termin zapadalności przekracza 2,5 roku;
- 2) 70% względem ekspozycji, które należą do kategorii 2, a których rezydualny termin zapadalności przekracza 2,5 roku.

§ 27. Bank może stosować preferencyjne wagi ryzyka, o których mowa w § 26, pod warunkiem że wystąpi z wnioskiem oraz uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego.

§ 28. Wniosek, o którym mowa w § 27, zawiera:

- 1) informacje wskazujące, że standardy polityki kredytowej banku względem ekspozycji, których dotyczy wniosek, są odpowiednio wysokie;
- 2) opis profilu ryzyka ekspozycji, których dotyczy wniosek, wskazujący, że profil ten jest na tyle korzystny, że uzasadnia stosowanie preferencyjnych wag ryzyka.

§ 29.1. Przypisując wagi ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym, bank uwzględnia co najmniej następujące czynniki:

- 1) kondycja finansowa;
- 2) otoczenie polityczne i prawne;
- 3) charakterystyka transakcji lub aktywów;
- 4) kondycja sponsora i dewelopera, w tym strumień przychodów z tytułu partnerstwa publiczno-prywatnego;
- 5) pakiet zabezpieczający (*security package*).

2. Jeżeli kwota ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym jest w ocenie banku znacząca, bank, przypisując wagi ryzyka, uwzględnia charakter kredytowania specjalistycznego, wyróżniając następujące rodzaje kredytowania określone szczegółowo w § 1 – 4 załącznika nr 22 do uchwały:

- 1) finansowanie projektów;
- 2) nieruchomości przychodowe;
- 3) finansowanie obiektów;
- 4) finansowanie towarów.

3. Przypisując wagi ryzyka, bank dokonuje przypisania ekspozycji do kategorii ryzyka określonych w tabeli 1 z uwzględnieniem zasad określonych w załączniku nr 22 do uchwały.

Dział 3. Ekspozycje z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców

§ 30. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców bank musi spełniać wymagania minimalne, określone w § 237-241. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców bank może korzystać ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji detalicznych, określonych w § 124-261, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) nabyte wierzytelności przedsiębiorców, poza wymaganiami określonymi w § 237-241, spełniają dodatkowo warunki określone w § 42;
- 2) korzystanie ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji przedsiębiorców, zgodnie z przepisami § 124-261, byłoby nadmiernie uciążliwe dla banku.

§ 31. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, zwrotne rabaty przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązania, strat spowodowanych ryzykiem rozmycia lub z tytułu obu rodzajów strat, bank może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, dla których wagi ryzyka bank wyznacza w oparciu o przepisy załącznika nr 18 do uchwały.

§ 32. W przypadku, gdy bank dostarcza ochronę kredytową dla koszyka ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n-te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza rozwiązanie umowy stanowiącej podstawę ekspozycji – wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagi ryzyka określone w § 4 oraz § 10 – 12 załącznika nr 15 do uchwały oraz § 19 – 31 załącznika nr 18 do uchwały, o ile posiada on zewnętrzną ocenę wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej.

§ 33. Jeżeli produkt, o którym mowa w § 32, nie posiada oceny wiarygodności kredytowej nadanej przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, wówczas wagi ryzyka ekspozycji z koszyka ekspozycji są sumowane, z wyłączeniem n-1 ekspozycji, dopóki suma kwot oczekiwanych strat pomnożona przez 12,5 oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nie osiągnie wartości nominalnej ochrony z tytułu kredytowego instrumentu pochodnego, pomnożonej przez 12,5. Nieujęte w kumulacji n-1 ekspozycji określa się przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

Tytuł II. Ekspozycje detaliczne

§ 34. Z zastrzeżeniem przepisów § 37-41, ważone ryzykiem kwoty ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja } R = 0,03 \cdot \frac{1 - \exp(-35 \cdot PD)}{1 - \exp(-35)} + 0,16 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-35 \cdot PD)}{1 - \exp(-35)} \right],$$

$$\text{Waga ryzyka } RW = \left[LGD \cdot N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} \cdot N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot N^{-1}(0,999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot 12,5 \cdot 1,06,$$

gdzie $N(x)$ oznacza dystrybuantę standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym (tj. prawdopodobieństwo, że wartość zmiennej losowej o rozkładzie normalnym ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x). $N^{-1}(z)$ oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym.

§ 35. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z § 34 oraz wartości ekspozycji.

§ 36. Dla parametru PD równego 1 (ekspozycja, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania), parametr RW wynosi: $\max \{0; 12,5 \times (LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez bank, stanowi możliwie najlepsze oszacowanie wysokości oczekiwanych strat na ekspozycji, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania, a zarówno LGD, jak i EL_{BE} wyznaczone są zgodnie z § 212.

§ 37. Kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem dla ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa w § 6 ust. 4, która to ekspozycja spełnia wymagania określone w § 27 i 43 załącznika nr 17 do uchwały, można obliczać zgodnie z § 21.

§ 38. W przypadku ekspozycji detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach korelacja (R) równa 0,15 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru na korelację w § 34.

§ 39. W przypadku odnawialnych ekspozycji detalicznych określonych w § 40 pkt 1-5 wartość korelacji (R) równa 0,04 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru na korelację w § 34.

§ 40. Ekspozycje, z zastrzeżeniem § 41, uznaje się za odnawialne ekspozycje detaliczne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) są to ekspozycje wobec osób fizycznych;

- 2) ekspozycje są odnawialne, niezabezpieczone oraz w zakresie, w jakim są niewykorzystane, są natychmiastowo i bezwarunkowo odwoływalne przez bank, przy czym:
 - a) ekspozycje odnawialne oznaczają ekspozycje, w przypadku których wartości ekspozycji wobec klientów mogą ulegać wahaniom w zależności od ich decyzji, co do zaciągania i spłacania kredytu do wysokości limitu określonego przez bank,
 - b) niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają bankowi odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach przepisów w zakresie ochrony praw konsumenta;
- 3) maksymalna wysokość ekspozycji wobec jednej osoby fizycznej w subportfelu wynosi równowartość w złotych kwoty 50 000 euro, obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sporządzenia sprawozdania;
- 4) bank potrafi wykazać, że wykorzystanie wartości korelacji zawartej w § 39 ogranicza się do portfeli, które wykazują niską zmienność stóp straty w porównaniu ze średnim poziomem stóp strat, w szczególności w przedziale niskich wartości PD;
- 5) przypisanie danej podklasy ekspozycji do odnawialnych ekspozycji detalicznych jest zgodne z charakterystyką ryzyka danej podklasy.

§ 41. Bank może do kategorii odnawialnych ekspozycji detalicznych zaliczyć zabezpieczone linie kredytowe, powiązane z rachunkiem oszczędnościowo-rozliczeniowym, przy czym w takim przypadku bank nie może uwzględniać w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) kwot przewidywanych do odzyskania z zabezpieczenia.

§ 42. Nabyte wierzytelności mogą być traktowane, jak ekspozycje detaliczne, jeżeli spełniają wymogi minimalne określone w § 237 - 241 oraz następujące warunki:

- 1) bank nabył wierzytelności od podmiotu niepowiązanego z nim kapitałowo lub organizacyjnie, a jego ekspozycja wobec dłużnika wierzytelności z tytułu nabytej wierzytelności nie obejmuje żadnych ekspozycji inicjowanych bezpośrednio lub pośrednio przez bank;
- 2) nabycie wierzytelności odbywa się w warunkach komercyjnych obowiązujących sprzedającego i dłużnika, w konsekwencji nabycie ekspozycji wewnątrzgrupowych oraz ekspozycji rozliczanych za pomocą kont przeciwstawnych firm, które handlują między sobą, nie spełnia tego wymogu;
- 3) bank, który nabywa wierzytelności, ma prawo do wszelkich wpływów z tytułu nabytych wierzytelności lub do określonej proporcji wpływów;
- 4) portfel nabytych wierzytelności jest należycie zdywersyfikowany.

§ 43. W przypadku nabytych wierzytelności, traktowanych jak ekspozycje detaliczne, rabaty zwrotne przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązań czy rozmycia, lub z tytułu obu tych rodzajów strat, bank może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, w oparciu o przepisy załącznika nr 18 do uchwały.

§ 44. W przypadku mieszanej puli nabytych wierzytelności detalicznych, gdzie bank nabywający nie jest w stanie odzielić ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach i odnawialnych ekspozycji detalicznych od innych ekspozycji detalicznych, stosuje się funkcję wagi ryzyka dla ekspozycji detalicznych skutkującą najwyższymi wymogami kapitałowymi.

Tytuł III. Ekspozycje w papierach kapitałowych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 45. Bank może korzystać z różnych metod w odniesieniu do różnych portfeli kapitałowych papierów wartościowych, jeżeli do celów zarządzania ryzykiem korzysta wewnętrznie z różnych metod, przy czym w przypadku wykorzystywania różnych metod ich wybór musi być konsekwentny i nie może wynikać z dążenia do arbitrażu regulacyjnego.

§ 46. Bank może ujmować ekspozycje kapitałowe wobec przedsiębiorstw pomocniczych usług bankowych zgodnie z zasadami traktowania klasy ekspozycji określonej w § 6 ust. 1 pkt 7.

Dział 2. Uproszczona metoda wazenia ryzykiem

§ 47. Ustala się następujące wagi ryzyka:

- 1) 190% dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w należycie zdywersyfikowanych portfelach;
- 2) 290% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych;
- 3) 370% dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 48. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, ustalonej zgodnie z § 47 oraz wartości ekspozycji.

§ 49. Krótkie pozycje bilansowe i instrumenty pochodne w portfelu bankowym mogą kompensować długie pozycje w zakresie tych samych ekspozycji kapitałowych, pod warunkiem, że instrumenty te zostały jednoznacznie desygnowane jako instrumenty zabezpieczające określone ekspozycje kapitałowe, oraz że będą pełnić funkcję zabezpieczenia jeszcze przez co najmniej rok.

§ 50. Krótkie pozycje, inne niż wymienione w § 49, traktuje się jak pozycje długie, przy czym odpowiednią wagę ryzyka stosuje się do wartości bezwzględnej każdej pozycji. W przypadku pozycji o niedopasowanych terminach zapadalności stosuje się metodę dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, zgodnie z § 96.

§ 51. Bank może uznać nierzeczywistą ochronę kredytową, uzyskaną dla ekspozycji w papierach kapitałowych, zgodnie z metodami określonymi w § 2, 4, 5 – 7 załącznika nr 17 do uchwały.

Dział 3. Metoda oparta na PD/LGD

§ 52. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzorów określonych w § 34-36, przy czym jeżeli bank nie posiada wystarczających informacji, by skorzystać z definicji niewykonania zobowiązania określonej w § 171-179, wagi ryzyka należy przemnożyć przez współczynnik równy 1,5.

§ 53. Na poziomie indywidualnej ekspozycji suma kwoty oczekiwanych strat pomnożona przez 12,5 oraz kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem nie przekracza wartości ekspozycji pomnożonej przez 12,5.

§ 54. Bank może uznać nierzeczywistą ochronę kredytową, uzyskaną dla ekspozycji w papierach kapitałowych zgodnie z metodami określonymi w § 2, 4, 5 – 7 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 55. Dla celów § 54 stosuje się następujące wartości parametru LGD:

- 1) 90% dla ekspozycji wobec dostawcy instrumentu zabezpieczającego;
- 2) 65% dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach.

§ 56. Dla celów § 54 wartość M wynosi 5 lat.

Dział 4. Metoda modeli wewnętrznych

§ 57. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem stanowią potencjalną stratę banku z tytułu ekspozycji kapitałowych, obliczoną z wykorzystaniem wewnętrznych modeli wartości zagrożonej, pomnożoną przez 12,5. Potencjalna strata banku z tytułu ekspozycji kapitałowych równa się wyznaczonej przez model, na podstawie długoterminowej próby i przy założonym jednostronnym przedziale ufności 99%, stracie w odniesieniu do różnicy pomiędzy kwartalnymi stopami zwrotu z ekspozycji a odpowiednią stopą wolną od ryzyka.

§ 58. Ważone ryzykiem kwoty indywidualnych ekspozycji nie są niższe od sumy minimalnych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wymaganych w ramach metody opartej na PD/LGD, oraz odpowiadających im kwot oczekiwanych strat pomnożonych przez 12,5 i obliczonych na podstawie wartości PD, o których mowa w § 105 pkt 1 oraz odpowiednich wartości LGD, o których mowa w § 106-107.

§ 59. Bank może uznać ochronę kredytową nierzeczywistą, uzyskaną dla ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych, zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały.

Tytuł IV. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla innych aktywów niebędących ekspozycjami kredytowymi

§ 60. Z zastrzeżeniem § 61 kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = 100% x wartość ekspozycji.

§ 61.1. Jeżeli ekspozycja stanowi wartość rezydualną umowy leasingu, kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w danym roku należy wyznaczyć w następujący sposób:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = $1/t \times 100\% \times$ wartość ekspozycji,

gdzie t oznacza liczbę lat do końca obowiązywania umowy leasingu.

2. W przypadku środków pieniężnych w kasie i równoważnych pozycji gotówkowych kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = 0% x wartość ekspozycji.

3. W przypadku środków pieniężnych w drodze kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = 20% x wartość ekspozycji.

OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM DLA RYZYKA ROZMYCIA NABYTYCH WIERZYTELNOŚCI

§ 62. Wagi ryzyka dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorstw oraz wierzytelności detalicznych oblicza się według wzoru określonego w § 34-36.

§ 63. Wartości PD i LGD określa się zgodnie z § 80 – 108, wartość ekspozycji określa się zgodnie z § 109 – 123, a wartość M wynosi 1 rok.

§ 64. Bank nie musi uwzględniać ryzyka rozmycia, jeżeli jest ono nieznaczne. Na żądanie Komisji Nadzoru Bankowego, bank jest zobowiązany uzasadnić zastosowane podejście.

OBLICZANIE KWOT OCZEKIWANYCH STRAT

Tytuł I. Zasady ogólne

§ 65. O ile przepisy załącznika nie stanowią inaczej, wartości PD i LGD określa się zgodnie z § 80 – 108, natomiast wartość ekspozycji określa się zgodnie z § 109 – 123.

§ 66. Współczynnik oczekiwanych strat (EL) oznacza ułamek, którego:

- 1) licznik stanowi kwota oczekiwanej straty na ekspozycji w związku z potencjalnym niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wartości rozmycia w skali jednego roku;
- 2) mianownik stanowi kwota ekspozycji w chwili stwierdzenia niewykonania zobowiązania.

Tytuł II. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych

§ 67. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD,

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji.

§ 68. Dla celów § 67, w przypadku ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania (PD równe 1), o ile bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), parametr EL odpowiada EL_{BE} , najlepszemu oszacowaniu oczekiwanych strat dla ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania, wyznaczonemu zgodnie z § 212.

§ 69. Parametr EL dla ekspozycji objętych traktowaniem, o którym mowa w § 21 wynosi 0.

Tytuł III. Ekspozycje związane z kredytowaniem specjalistycznym

§ 70. Do ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, którym bank przypisuje wagi ryzyka według metod określonych w § 25-33, stosuje się wartości EL zgodnie z tabelą 2.

Tabela 2

Rezydualny termin zapadalności	katgoria 1	katgoria 2	katgoria 3	katgoria 4	katgoria 5
Poniżej 2,5 roku	0%	0,4%	2,8%	8%	50%
2,5 roku lub więcej	0,4%	0,8%	2,8%	8%	50%

§ 71. Jeżeli bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 27, wartość parametru EL wynosi:

- 1) 0% dla ekspozycji należących do kategorii 1;
- 2) 0,4% dla ekspozycji należących do kategorii 2.

Tytuł IV. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych

§ 72. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 47-51, kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych mogą być obliczane według wzoru:

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji,

przy czym ustala się następujące wartości współczynnika oczekiwanych strat (EL):

- 1) 0,8% dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych (*private equity*) w należycie zdywersyfikowanych portfelach;
- 2) 0,8% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych;
- 3) 2,4% dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 73. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 57-59, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych oblicza się według wzorów:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD,

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji.

§ 74. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z § 52-56, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych wynoszą 0%.

Tytuł V. Kwoty oczekiwanych strat dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności

§ 75.1. Kwoty oczekiwanych strat z tytułu ryzyka rozmycia w odniesieniu do nabytych wierzytelności oblicza się według wzoru:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD,

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji.

2. Jeżeli bank wykaże, że ryzyko rozmycia jest nieznaczne, nie musi być ono uwzględniane w obliczeniach kwot oczekiwanych strat.

TRAKTOWANIE KWOT OCZEKIWANYCH STRAT

§ 76. Kwoty oczekiwanych strat, obliczane zgodnie z metodami określonymi w § 67-71 oraz § 75, odejmuje się od sumy korekt wartości i rezerw dotyczących przedmiotowych ekspozycji.

§ 77. Dyskonto z tytułu nabytych ekspozycji bilansowych, obciążonych w momencie nabycia niewykonaniem zobowiązania określonym w § 109, traktuje się w ten sam sposób, co korekty wartości.

§ 78. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w obliczeniach, o których mowa w § 76.

§ 79. Korekty wartości i rezerwy dotyczące ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w obliczeniach, o których mowa w § 76.

Część III. Wartości parametrów PD, LGD oraz M**EKSPOZYCJE WOBEC PRZEDSIĘBIORCÓW, INSTYTUCJI, RZĄDÓW I BANKÓW CENTRALNYCH****Tytuł I. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)**

§ 80. Wartość PD w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorców lub banków, wynosi co najmniej 0,03%.

§ 81. Dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców, w przypadku których bank nie jest w stanie wykazać, że jego oszacowania wartości PD spełniają wymogi minimalne określone w § 124 – 261, wartości PD określa się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w przypadku ekspozycji uprzywilejowanych z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców wartość PD określa się jako iloraz oszacowanej przez bank wartości EL i wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla tych wierzytelności;
- 2) w przypadku ekspozycji podporządkowanych z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców, wartość PD określa się jako oszacowaną przez bank wartość EL, przy czym dopuszcza się zastosowanie oszacowanej wartości PD, jeżeli bank ma zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 82. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, wynosi 100%.

§ 83. Przy ustalaniu PD bank może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 84. Bank, który korzysta z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, korygując wartości PD zgodnie z przepisami § 91.

§ 85. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców wartość PD jest równa oszacowanej dla ryzyka rozmycia wartości EL, przy czym bank może zastosować własne oszacowania PD, jeżeli uzyskał zgodę na korzystanie z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL z tytułu ryzyka rozmycia dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 86. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców, przy ustalaniu PD bank może uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 87. Bank, który korzysta z własnych oszacowań LGD w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców, może uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową w drodze dopasowania PD zgodnie z § 91.

Tytuł II. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 88. Przy ustalaniu LGD banki mogą uwzględnić ochronę kredytową rzeczywistą i nierzeczywistą, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 89. Bank może stosować następujące wartości LGD:

- 1) 45% dla ekspozycji uprzywilejowanych bez uznanego zabezpieczenia;
- 2) 75% dla ekspozycji podporządkowanych bez uznanego zabezpieczenia;
- 3) obligacjom zabezpieczonym, określonym w § 76 – 80 załącznika nr 4 do uchwały można przypisać LGD równe 12,5%;
- 4) do dnia 31 grudnia 2010 r. obligacjom zabezpieczonym, o których mowa w pkt 3, można przypisać LGD równe 11,25% w następujących przypadkach:
 - a) aktywa zabezpieczające obligacje, określone w § 77 ust. 1 pkt 1 – 3 załącznika nr 4 do uchwały, kwalifikują się do 1 stopnia jakości kredytowej, zgodnie z przepisami tego załącznika,
 - b) w przypadku, gdy aktywa określone w § 77 ust. 1 pkt 4 i 5 załącznika nr 4 do uchwały stanowią zabezpieczenie, odpowiednie górne limity, o których mowa w każdym z tych punktów, wynoszą 10% nominalnej kwoty wyemitowanych obligacji,
 - c) aktywa określone w § 77 ust. 1 pkt 6 załącznika nr 4 do uchwały nie stanowią zabezpieczenia,
 - d) zabezpieczone obligacje podlegają ocenie ryzyka kredytowego wyznaczonej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, a instytucja ta umieszcza je w najwyższej kategorii oceny ryzyka kredytowego przyznanego przez tę instytucję;
- 5) 45% dla uprzywilejowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy bank nie jest w stanie wykazać, że oszacowania wartości PD spełniają minimalne wymogi określone w § 124 – 261;
- 6) 100% dla podporządkowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy bank nie jest w stanie wykazać, iż oszacowania wartości PD spełniają minimalne wymogi określone w § 124 – 261;
- 7) 75% dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 90. Dla ryzyka rozmycia i ryzyka kredytowego bank może oszacować wartość LGD względem nabytych wierzytelności przedsiębiorców, jeżeli ma zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 91. Jeżeli bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na korzystanie z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, wówczas bank może uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową, korygując szacunkowe wartości PD lub LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 124 – 261 i na podstawie posiadanej zgody. Bank nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 92. Współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony jest dla celów § 21-22 równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi albo względem gwaranta albo dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałyby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania umowy dotyczącej zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

Tytuł III. Termin zapadalności (M)

§ 93.1. Bank posiadający zezwolenie na korzystanie z własnych oszacowań współczynników LGD i współczynników konwersji dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, z zastrzeżeniem przepisów § 94 - 96, oblicza wartość M dla każdej z tych ekspozycji zgodnie z ust. 2 – 6, przy czym w żadnym przypadku wartość M nie może przekraczać 5 lat.

2. Dla instrumentu posiadającego harmonogram przepływu środków pieniężnych, M oblicza się według wzoru:

$$M = \max \left(1; \min \left(\frac{\sum_t t \cdot CF_t}{\sum_t CF_t}; 5 \right) \right)$$

gdzie CF_t oznacza przepływy środków pieniężnych (kwota główna, odsetki i prowizje) należnych zgodnie z umową ze strony dłużnika w okresie t.

3. Dla transakcji pozabilansowych objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań M jest równe średnioważonemu, rzeczywistemu terminowi zapadalności ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok; do ważenia terminu zapadalności używa się kwot nominalnych ekspozycji.

4. Dla ekspozycji z tytułu całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych określonych w § 71 załącznika nr 2 do uchwały oraz całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań, M jest równe średnioważonemu, rzeczywistemu terminowi zapadalności ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 10 dni; do ważenia terminu zapadalności używa się wartości nominalnych transakcji.

5. Jeżeli bank posiada zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie własnych oszacowań PD dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców, w odniesieniu do kwot wykorzystanych, M jest równe średnioważonemu terminowi zapadalności wierzytelności nabytych, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni. Do ważenia terminu zapadalności bank używa wartości ekspozycji z tytułu nabytych wierzytelności. Tę samą wartość M bank stosuje do kwot niewykorzystanych w ramach instrumentu zatwierdzonej linii zakupu wierzytelności pod warunkiem, że instrument ten zawiera skuteczne zobowiązania umowne, mechanizmy uruchamiania przedterminowego wykupu lub inne mechanizmy chroniące nabywający bank przed znacznym pogorszeniem jakości przyszłych wierzytelności, do nabycia których jest zobowiązany w okresie ważności instrumentu. W innym przypadku, M dla kwot niewykorzystanych oblicza się jako sumę najdłuższego terminu zapadalności potencjalnej wierzytelności w ramach umowy zakupu i terminu zapadalności instrumentu zakupu, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni.

6. W przypadku każdego instrumentu, innego niż wymienione w § 93 lub jeżeli bank nie może obliczyć wartości M zgodnie z ust. 2, M jest równe maksymalnej liczbie lat pozostających dłużnikowi do pełnego wywiązania się ze zobowiązań umownych, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok.

7. W przypadku banku, który przy obliczaniu wartości ekspozycji stosuje metodę modeli wewnętrznych, o której mowa w § 34 – 73 załącznika nr 16 do uchwały, gdy termin zapadalności najdłuższej obowiązującej spośród wszystkich umów objętych pakietem kompensowania (*netting set*), o którym mowa w § 1 pkt 5 załącznika nr 16 do uchwały, jest dłuższy niż jeden rok, wartość M wyznacza się zgodnie z następującym wzorem:

$$M = \min \left(\frac{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ rok}} \text{Efektywna} E_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{k=1}^{\text{termin zapadalności}} \text{EE}_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ rok}} \text{Efektywna} E_k * \Delta t_k * df_k}; 5 \right)$$

gdzie df oznacza nieobarczony ryzykiem czynnik dyskontowy dla okresu t_k , natomiast pozostałe symbole zdefiniowane są w § 34 – 73 załącznika nr 16 do uchwały.

8. Bank, który stosuje metodę modeli wewnętrznych do obliczania jednostronnej korekty wyceny kredytowej (C_{VA}), może za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, stosować parametr efektywnego czasu trwania kredytu, którego wartość liczona jest przy użyciu modelu jako M.

9. W przypadku pakietów kompensowania, w których wszystkie umowy posiadają pierwotny termin zapadalności krótszy niż jeden rok, bank stosuje formułę określoną w ust. 2.

10. Dla celów § 21-22, M stanowi efektywny termin zapadalności ochrony kredytowej, nie krótszy jednak niż jeden rok.

11. O ile przepisy niniejszego załącznika nie stanowią inaczej, M wynosi 0,5 roku dla ekspozycji z tytułu transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów oraz 2,5 roku dla pozostałych ekspozycji.

§ 94. M wynosi co najmniej 1 dzień dla:

- 1) całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych określonych w § 15 załącznika nr 3 do uchwały;
- 2) całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego;
- 3) transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów.

§ 95.1. Warunkiem zastosowania podejścia, o którym mowa w § 94 jest zawarcie w umowach dotyczących transakcji, obowiązku codziennego uzupełniania zabezpieczenia kredytowego oraz dokonywania codziennej wyceny, a także postanowień pozwalających na szybkie upłynnienie lub kompensowanie zabezpieczenia w razie niewykonania zobowiązań lub nieuzupełnienia zabezpieczenia.

2. Za całkowicie zabezpieczone transakcje, o których mowa w § 94 pkt 1 i 2, uznaje się także transakcje, w przypadku których wartość zabezpieczenia jest nieistotnie niższa od wartości transakcji.

§ 96. Niedopasowania terminów zapadalności uwzględnia się zgodnie z § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

EKSPOZYCJE DETALICZNE

Tytuł I. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 97. Wartość PD dla ekspozycji detalicznych wynosi co najmniej 0,03%.

§ 98. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, lub w przypadku zastosowania podejścia opartego na zobowiązaniu, wartość PD dla ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania wynosi 100%.

§ 99. Dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności współczynnik PD jest równy oszacowaniom EL dotyczącym takiego ryzyka. Oszacowanie PD można zastosować, jeżeli bank może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

§ 100.1. Ochronę kredytową nierzeczywistą można uwzględnić, korygując wartości PD zgodnie z § 102.

2. Do ryzyka rozmycia, w stosunku do którego bank nie stosuje własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), bank stosuje postanowienia ust. 1, pod warunkiem zgodności z zasadami, o których mowa w § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

Tytuł II. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 101.1. Bank dokonuje własnych oszacowań wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego i zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 124 – 261.

2. Współczynnik LGD dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności wynosi 75%. Oszacowanie strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) można zastosować, jeżeli bank może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

§ 102. Ochronę kredytową nierzeczywistą można uwzględnić jako wsparcie pojedynczej ekspozycji lub obejmujące całą pulę ekspozycji, korygując oszacowane PD lub LGD, zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 228-229 i § 233-236 i na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego. Bank nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 103. Dla celów § 37, współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony kredytowej jest równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi względem gwaranta albo względem dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania umowy dotyczącej zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH WEDŁUG METODY OPARTEJ NA PD/LGD

Tytuł I. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 104. Wartość PD określa się na podstawie metod używanych dla ekspozycji wobec przedsiębiorców.

§ 105. Stosuje się następujące minimalne wartości PD:

- 1) 0,09% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, gdzie inwestycja jest częścią długoterminowej relacji z klientem;
- 2) 0,09% dla ekspozycji w papierach pozagiełdowych, gdzie dochody z inwestycji kapitałowych opierają się na regularnych i okresowych przepływach środków pieniężnych, nie pochodzących z zysków kapitałowych;
- 3) 0,40% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z § 47-51;
- 4) 1,25% dla wszystkich innych ekspozycji w papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z § 47-51.

Tytuł II. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 106. Ekspozycjom w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach można przypisać współczynnik LGD w wysokości 65%.

§ 107. Ekspozycjom innym, niż określone w § 106, przypisuje się współczynnik LGD w wysokości 90%.

Tytuł III. Termin zapadalności

§ 108. Wartość M wynosi 5 lat.

Część IV. Wartość ekspozycji**EKSPOZYCJE WOBEC PRZEDSIĘBIORCÓW, INSTYTUCJI, RZĄDÓW I BANKÓW CENTRALNYCH ORAZ EKSPOZYCJE DETALICZNE**

§ 109.1. O ile przepisy niniejszego załącznika nie stanowią inaczej, wartość ekspozycji bilansowych mierzy się w kwocie brutto, czyli przed dokonaniem korekt wartości. Powyższa zasada dotyczy również aktywów, których cena zakupu różni się od kwoty należnej.

2. W przypadku nabytych aktywów różnicę pomiędzy kwotą należną i wartością netto wykazaną w bilansie banku oznacza się jako dyskonto, jeżeli kwota należna jest większa, lub jako premię, jeżeli jest ona mniejsza.

§ 110. Jeżeli bank korzysta z umów ramowych o kompensowaniu zobowiązań w odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, wartość ekspozycji oblicza się zgodnie z § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 111. Przy bilansowej kompensacji kredytów i depozytów bank do obliczania wartości ekspozycji stosuje metody określone w § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 112. W przypadku umów leasingu, wartość ekspozycji jest równa zdyskontowanemu strumieniowi płatności z tytułu umowy leasingu, przy czym:

- 1) minimalne raty z tytułu umowy leasingu oznaczają płatności przypadające za okres umowy leasingu, które zobowiązany jest ponieść, lub do których może zostać zobowiązany korzystający oraz wszelkie opcje zakupu (tzn. opcje, odnośnie których istnieje uzasadnione przekonanie, że zostaną zrealizowane);
- 2) do kwoty minimalnych płatności z tytułu umowy leasingu zaliczyć należy również wszelkie gwarantowane wartości rezydualne spełniające warunki określone w § 26 załącznika nr 17 do uchwały dotyczące uznawania dostawców ochrony kredytowej, jak również wymogi minimalne dotyczące uznania innych rodzajów gwarancji, o których mowa w § 39 – 41 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 113. W przypadku pozycji wymienionych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, wartość ekspozycji określa się według metod wymienionych w załączniku nr 16 do uchwały.

§ 114. Wartość ekspozycji do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nabytych wierzytelności jest równa kwocie ekspozycji, pomniejszonej o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozmycia, przed uwzględnieniem technik ograniczenia ryzyka kredytowego.

§ 115.1. Jeżeli ekspozycja ma formę papierów wartościowych lub towarów odsprzedanych, zastawionych lub pożyczonych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem zapadalności oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, wówczas z zastrzeżeniem § 116, wartość ekspozycji stanowi wartość papierów wartościowych lub towarów określoną zgodnie z § 1 uchwały.

2. W przypadku korzystania z kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych, określonej w § 44 – 88 załącznika nr 17 do uchwały, wartość ekspozycji powiększa się o kwotę korekty z tytułu zmienności odpowiadającą danym papierom wartościowym lub towarom. Wartość ekspozycji z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego można określić zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały lub zgodnie z § 53-57 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 116. Wartość ekspozycji z tytułu niespłaconych ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, oblicza się zgodnie z § 7 załącznika nr 16 do uchwały, pod warunkiem, że ryzyko kredytowe kontrahenta centralnego związane ze wszystkimi uczestnikami umów zawieranych przez kontrahenta centralnego jest objęte codziennie pełnym zabezpieczeniem.

§ 117. Wartość ekspozycji w przypadku zobowiązań, wymienionych w § 118, oblicza się jako iloczyn przyznanej, lecz niewykorzystanej kwoty oraz współczynnika konwersji, przy czym współczynnik konwersji oznacza ułamek, którego:

- 1) licznik stanowi niewykorzystana według stanu na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, która w chwili niewykonania zobowiązania będzie wykorzystana, stanowiąc kwotę ekspozycji;
- 2) mianownik stanowi niewykorzystana na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, przy czym kwota zobowiązania ustalana jest w oparciu o ustalony limit, chyba że faktyczny limit jest wyższy, a ekspozycja jest przypisana do klasy wymienionej w § 6 ust. 1 pkt 2.

§ 118. Bank korzysta z następujących współczynników konwersji:

- 1) dla niewykorzystanych zobowiązań kredytowych, które bank może bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia, lub które umożliwiają w sposób efektywny wypowiedzenie umowy o linię kredytową wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika stosuje się współczynnik konwersji 0%, przy czym:
 - a) warunkiem stosowania współczynnika konwersji 0% jest monitorowanie kondycji finansowej dłużnika oraz stosowanie procedur wewnętrznych, umożliwiających bankowi natychmiastowe wykrycie pogorszenia się wiarygodności kredytowej danego dłużnika,
 - b) niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają bankowi odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta;
- 2) dla akredytyw krótkoterminowych z tytułu przesyłki towarów stosuje się współczynnik konwersji 20% zarówno dla banku otwierającego, jak i potwierdzającego akredytywę;
- 3) dla niewykorzystanych zobowiązań zakupu odnawialnych nabytych wierzytelności, które są bezwarunkowo odwoływalne lub które dają bankowi możliwość automatycznego odwołania w dowolnej chwili bez uprzedniego powiadomienia, stosuje się współczynniki konwersji 0%, o ile bank aktywnie monitoruje sytuację finansową dłużnika, a stosowane procedury wewnętrzne umożliwiają natychmiastowe wykrycie pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika;
- 4) dla innych linii kredytowych niż wymienione w pkt 1 i 2, programów gwarancji emisji krótkoterminowych (NIF) oraz odnawialnych gwarancji emisji (RUF), stosuje się współczynnik konwersji 75%;
- 5) bank, który spełnia minimalne kryteria dotyczące stosowania własnych oszacowań współczynników konwersji zgodnie z § 124 – 261, może po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego stosować własne oszacowania współczynników konwersji do typów produktów wymienionych w pkt 1 – 4.

§ 119. Jeżeli zobowiązanie odnosi się do udzielenia innego zobowiązania, wówczas stosuje się niższy z dwóch współczynników konwersji im odpowiadających.

§ 120. Dla wszystkich pozycji pozabilansowych, innych niż wymienione w § 109 -119, wartość ekspozycji jest równa następującej części wartości nominalnej pozycji:

- 1) 100% w odniesieniu do pozycji o wysokim ryzyku;
- 2) 50% w odniesieniu do pozycji o średnim ryzyku;
- 3) 20% w odniesieniu do pozycji o nisko-średnim ryzyku;
- 4) 0% w odniesieniu do pozycji o niskim ryzyku;

przy czym przypisanie tych operacji pozabilansowych do poszczególnych klas ryzyka przeprowadza się zgodnie z § 100 załącznika nr 4 do uchwały.

EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

§ 121. Wartość ekspozycji jest równa wartości przedstawionej w sprawozdaniu finansowym banku.

§ 122. Wartość ekspozycji kapitałowych określa się następująco:

- 1) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej – w których zmiany wartości są wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a następnie w funduszach własnych – wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie;
- 2) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej – w których zmiany wartości nie są uwzględniane w rachunku zysków i strat, lecz są ujmowane jako odrębny składnik kapitału skorygowany o podatki – wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie;
- 3) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według ceny nabycia lub według niższej z ceny nabycia i wartości rynkowej, wartość ekspozycji stanowi cenę nabycia lub wartość rynkową przedstawioną w bilansie.

INNE AKTYWA NIEZWIĄZANE ZE ZOBOWIĄZANIEM KREDYTOWYM

§ 123. Wartość ekspozycji innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym jest równa wartości przedstawianej w sprawozdaniach finansowych.

Część V. Wymogi minimalne dotyczące metody wewnętrznych ratingów

SYSTEMY RATINGOWE

Tytuł I. Zasady ogólne

§ 124. System ratingowy stanowią wszystkie metody, procesy, mechanizmy kontroli, systemy gromadzenia danych i systemy informatyczne, które wykorzystuje się przy ocenie ryzyka kredytowego, zaliczaniu ekspozycji do poszczególnych klas jakości lub puli (nadawaniu ratingu) oraz kwantyfikacji niewykonania zobowiązań i poniesionych strat dla określonego rodzaju ekspozycji.

§ 125. Jeżeli bank stosuje różne systemy ratingowe, zasady przyporządkowywania dłużnika lub transakcji do danego systemu ratingowego powinny być dokumentowane i stosowane w sposób właściwie odzwierciedlający poziom ryzyka.

§ 126. Kryteria i proces przypisywania podlegają okresowym przeglądom w celu określenia, czy są adekwatne do aktualnego portfela i warunków zewnętrznych.

Tytuł II. Struktura systemów ratingowych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 127. Jeżeli bank stosuje bezpośrednio oszacowania parametrów ryzyka, wyniki takich oszacowań można traktować jako stopnie w ciągłej skali ratingowej.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 128. System ratingowy uwzględnia charakterystykę ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 129. System ratingowy zawiera skalę ratingową dłużników, która odzwierciedla wyłącznie kwantyfikację ryzyka niewykonania zobowiązań przez dłużników. Z zastrzeżeniem § 135, skala ratingowa dłużników składa się z co najmniej 7 klas dłużników wykonujących zobowiązania i jednej klasy dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań.

§ 130. Klasa jakości dłużników oznacza kategorię ryzyka w ramach skali ratingowej dłużników wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczani są dłużnicy według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się oszacowania PD, przy czym bank dokumentuje związek pomiędzy klasami jakości dłużników pod względem poziomu ryzyka niewykonania zobowiązań, jaki oznacza każda klasa, oraz kryteriów używanych do wyróżnienia tego poziomu ryzyka.

§ 131. Bank, którego portfele ekspozycji są skoncentrowane w określonym segmencie rynku i w określonym zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań, stosuje wystarczającą liczbę klas jakości dłużników, aby uniknąć nadmiernej koncentracji dłużników w jednej klasie. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy powinna zostać poparta przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa jakości dłużników obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości PD oraz że ryzyko niewykonania zobowiązań, jakie generują wszyscy dłużnicy w tej klasie, mieści się w tym przedziale.

§ 132. Warunkiem wydania przez Komisję Nadzoru Bankowego zgody na stosowanie przez bank metody wewnętrznych ratingów obejmującej własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) do obliczania wymogu kapitałowego jest uwzględnienie w systemie ratingowym odrębnej skali ratingowej instrumentów, która odzwierciedla wyłącznie charakterystykę transakcji w zakresie wartości LGD.

§ 133. Klasa jakości instrumentów oznacza kategorię ryzyka w ramach skali instrumentów wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczane są ekspozycje według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się własne oszacowania wartości LGD. Definicja klasy obejmuje zarówno zasady zaliczania ekspozycji do danej klasy, jak i kryteria różnicowania poziomów ryzyka poszczególnych klas.

§ 134. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy instrumentów musi zostać poparta empirycznymi dowodami na to, że dana klasa obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości LGD, oraz że ryzyko, jakie generują wszystkie ekspozycje w tej klasie mieści się w tym przedziale.

§ 135. Bank stosujący metody określone w § 25 do przypisywania wag ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym, nie tworzy skali ratingowej dłużników, która odzwierciedlałaby kwantyfikację niewykonania zobowiązań przez dłużnika odnoszącą się wyłącznie do tych ekspozycji, jednakże jest zobowiązany stosować do tych ekspozycji co najmniej 4 klasy dłużników wykonujących zobowiązania i co najmniej jedną klasę dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 136. Systemy ratingowe uwzględniają zarówno ryzyko dłużnika jak i ryzyko transakcji, oraz obejmują wszystkie istotne charakterystyki ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 137. Poziom dywersyfikacji ryzyka jest na tyle duży, że liczba ekspozycji w danej klasie lub puli wystarcza do miarodajnej kwantyfikacji i zatwierdzenia oszacowań charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli, przy czym rozdziału ekspozycji i dłużników na poszczególne klasy lub pule dokonuje się tak, by uniknąć nadmiernej koncentracji.

§ 138. Proces przypisywania ekspozycji do klas lub puli zapewnia znaczącą dywersyfikację ryzyka, grupowanie odpowiednio jednorodnych ekspozycji oraz pozwala na dokładne i spójne szacowanie charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli. W przypadku nabytych wierzytelności, przy grupowaniu ekspozycji uwzględnia się praktyki stosowane przez sprzedawcę w zakresie gwarantowania emisji oraz zróżnicowanie jego klientów.

§ 139. Klasyfikując ekspozycje do odpowiednich klas lub puli, bank bierze pod uwagę następujące czynniki ryzyka:

- 1) charakterystykę ryzyka dłużnika;
- 2) charakterystykę ryzyka transakcji, włącznie z rodzajami produktów lub zabezpieczeń, przy czym bank uwzględnia we właściwy sposób przypadki, w których kilka ekspozycji korzysta z tego samego zabezpieczenia;
- 3) zaległości kredytowe, chyba że bank przedstawi na żądanie Komisji Nadzoru Bankowego uzasadnienie, że zaległości takie nie są istotnym czynnikiem ryzyka.

Tytuł III. Przypisywanie ekspozycji do klas jakości lub puli

Dział 1. Zasady ogólne

§ 140. Bank stosuje definicje, procedury i kryteria służące przypisaniu ekspozycji do odpowiednich klas lub puli w ramach systemu ratingowego, spełniające poniższe wymagania:

- 1) definicje i kryteria klasy lub puli są wystarczająco szczegółowe, aby bez względu na rodzaj działalności, oddział i lokalizację, umożliwić osobom odpowiedzialnym za przyznawanie ocen ratingowych konsekwentne zaliczanie dłużników lub instrumentów stanowiących podobne ryzyko do tej samej klasy lub puli;
- 2) dokumentacja procesu nadawania ocen ratingowych umożliwi stronom trzecim zrozumienie zasad przypisywania ekspozycji do danych klas lub puli, odtworzenie procesu przypisywania i dokonanie oceny jego zasadności;
- 3) kryteria są zgodne z wewnętrznymi standardami kredytowymi obowiązującymi w banku oraz z procedurami postępowania wobec dłużników i ekspozycji zagrożonych.

§ 141. Przypisując dłużników do klas lub puli, bank uwzględnia wszystkie istotne informacje, przy czym:

- 1) informacje takie powinny być aktualne i umożliwiać bankowi dokonanie prognozy jakości kredytowej danej ekspozycji;
- 2) im mniej informacji znajduje się w posiadaniu banku, tym ostrożniej przypisuje on ekspozycje do klas lub puli dłużników i instrumentów;
- 3) jeżeli bank stosuje jako główny czynnik zewnętrzną ocenę ratingową, na podstawie której decyduje o przyznaniu wewnętrznej oceny ratingowej, powinien uwzględnić również inne, istotne informacje.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 142. Częścią procesu udzielania kredytu jest przypisanie dłużnika do odpowiedniej klasy dłużników.

§ 143. Dla banku, który otrzymał zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji, każda ekspozycja jest w ramach procesu udzielania kredytu, przypisana do odpowiedniej klasy instrumentów.

§ 144. Bank wykorzystujący do przypisywania wag ryzyka ekspozycjom z tytułu kredytowania specjalistycznego metody określone w § 25-29, zalicza każdą taką ekspozycję do odpowiedniej klasy zgodnie z § 135.

§ 145. Każdej osobie prawnej, wobec której bank posiada ekspozycje, nadaje się oddzielny rating, przy czym bank obowiązany jest przedstawić odpowiednie zasady traktowania dłużników indywidualnych oraz grup powiązanych dłużników.

§ 146. Poszczególne ekspozycje wobec jednego dłużnika są zaliczane do tej samej klasy jakości dłużników, bez względu na ewentualne różnice pomiędzy poszczególnymi transakcjami, przy czym ekspozycje wobec jednego dłużnika można zaliczyć do różnych klas jakości dłużnika w przypadku:

- 1) występowania ryzyka transferowego zależnie od tego, czy ekspozycje są nominowane w walucie krajowej, czy obcej;
- 2) jeżeli poprzez korektę sposobu przypisywania do klasy dłużników można uwzględnić fakt objęcia ekspozycji gwarancjami;
- 3) gdy przepisy dotyczące ochrony konsumentów, tajemnicy bankowej lub inne zabraniają przekazywania danych klientów.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 147. Częścią procesu udzielania kredytu jest przypisanie każdej ekspozycji do odpowiedniej klasy lub puli.

Dział 4. Arbitralne korekty ratingów

§ 148. Do celów przypisywania ekspozycji do klas lub puli, bank określa przypadki, w których przyjęte parametry wejściowe i wyniki procesu przypisywania ratingu mogą być skorygowane w wyniku własnego osądu a także wskazuje pracowników banku odpowiedzialnych za zatwierdzenie takich zmian. Bank przechowuje informacje dotyczące wspomnianych zmian i osób odpowiedzialnych za ich zatwierdzenie. Bank analizuje jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany, w tym ocenia jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany przez poszczególne osoby, uwzględniając wszystkie osoby mające prawo do korekty ratingów.

Tytuł IV. Integralność procesu przyznawania ratingów

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 149. Przyznawanie ratingów oraz okresowe przeglądy ratingów są prowadzone lub zatwierdzane przez jednostkę lub podmiot niezależny, który nie odnosi bezpośrednich korzyści z decyzji dotyczących udzielenia kredytu.

§ 150. Bank aktualizuje oceny ratingowe co najmniej raz w roku, przy czym:

- 1) w przypadku dłużników o wyższym ryzyku i ekspozycji o skomplikowanej strukturze przeglądy są dokonywane z większą częstotliwością;
- 2) z chwilą uzyskania nowych, istotnych informacji na temat dłużnika lub ekspozycji, bank przeprowadza ponowną ocenę ratingową.

§ 151. Bank powinien stosować skuteczny system pozyskiwania i aktualizacji informacji dotyczących charakterystyk dłużnika, które wpływają na wartości PD, oraz charakterystyk transakcji, które wpływają na wartości LGD i współczynników konwersji.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 152. Bank co najmniej raz w roku aktualizuje oceny ratingowe dłużników i instrumentów lub dokonuje przeglądu charakterystyk strat i zaległości kredytowych w każdej zidentyfikowanej puli ryzyka, w zależności, które z tych działań ma w danym przypadku zastosowanie, oraz co najmniej raz w roku na podstawie reprezentatywnej próbki dokonuje oceny wybranych ekspozycji z każdej puli, aby potwierdzić prawidłowość przypisania ekspozycji do puli ryzyka.

Tytuł V. Stosowanie modeli

§ 153. Bank może dokonywać przypisania ekspozycji do klas jakości dłużników, klas jakości instrumentów lub puli należności na podstawie modeli statystycznych i innych metod automatycznych, jeśli spełnia poniższe warunki:

- 1) bank wykaże, że moc prognostyczna modelu jest wysoka oraz że stosowanie modelu nie wpływa na zniekształcenie poziomu wymogów kapitałowych;
- 2) bank stosuje procedury służące weryfikacji danych wejściowych modelu obejmujące ocenę dokładności, kompletności i poprawności;
- 3) bank wykaże, że dane wykorzystane do budowy modelu są reprezentatywne dla ogółu dłużników lub ekspozycji danego banku;
- 4) model podlega regularnemu procesowi wewnętrznego zatwierdzania, obejmującemu monitorowanie jakości i stabilności wyników modelu, przegląd jego specyfikacji oraz porównywanie wyników modelu z obserwowanym stanem ekspozycji;
- 5) bank uzupełnia model statystyczny o element osądu i nadzoru ludzkiego, w zakresie przeglądu ratingów wygenerowanych przez model oraz zapewnienia prawidłowego stosowania modelu, przy czym:
 - a) procedury przeglądu nadanych ratingów mają na celu znalezienie i ograniczenie błędów wynikających z niedoskonałości modelu,
 - b) osoby nadzorujące działanie modelu biorą pod uwagę wszystkie istotne informacje nieuwzględniane w modelu,
 - c) bank dokumentuje sposób uzupełniania wyników modelu o własny osąd;
- 6) dobór danych wejściowych jest uzasadniony poprzez ich zdolność objaśniania charakterystyk ryzyka;
- 7) model nie jest znacząco statystycznie obciążony.

Tytuł VI. Dokumentacja systemu ratingowego

§ 154.1. Bank przechowuje informacje na temat budowy i szczegółów dotyczących funkcjonowania stosowanych systemów ratingowych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują potwierdzenie spełnienia wymogów minimalnych, określonych w niniejszym załączniku, w szczególności zawierają informacje dotyczące różnicowania portfela, kryteriów ratingowych, odpowiedzialności pracowników dokonujących oceny ratingowej dłużników i ekspozycji, częstotliwości przeglądów ocen oraz nadzoru zarządu oraz osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku nad procesem przypisywania ratingów.

§ 155. Bank przechowuje informacje dotyczące:

- 1) uzasadnienia wyboru danych kryteriów ratingowych, analizy stanowiącej podstawę dokonanego wyboru oraz wszystkich istotnych zmian w procesie oceny ryzyka;
- 2) organizacji przypisywania ratingów, obejmującą sam proces przyznawania ratingów oraz strukturę kontroli wewnętrznej.

§ 156. Bank przechowuje informacje dotyczące stosowanych wewnętrznie definicji niewykonania zobowiązania i straty oraz spójności tych definicji z definicjami określonymi w niniejszej uchwale.

§ 157. W przypadku stosowania w procesie przypisywania ratingów modeli statystycznych, o których mowa w § 153, bank dokumentuje metodologię wykorzystywanych modeli poprzez:

- 1) szczegółowy opis teorii, założeń lub podstaw matematycznych i empirycznych, na których opiera się przypisywanie oszacowań do klas, dłużników indywidualnych, ekspozycji lub puli, oraz źródło lub źródła danych wykorzystanych do szacowania modelu;
- 2) precyzyjny opis procesu statystycznej oceny modelu, obejmującej testy poza okresem próby oraz poza próbą i stanowiący podstawę wewnętrznego zatwierdzenia modelu;
- 3) wskazanie okoliczności, w których model nie działa skutecznie.

§ 158. Stosowanie modelu opracowanego przez dostawcę zewnętrznego, który zastrzega sobie do niego prawo własności, nie zwalnia z obowiązku prowadzenia dokumentacji ani żadnego innego wymogu dotyczącego systemów ratingowych, przy czym obowiązek spełnienia wymagań w tym względzie spoczywa na banku.

Tytuł VII. Zarządzanie danymi

§ 159. Bank gromadzi i przechowuje dane dotyczące wewnętrznych ocen ratingowych zgodnie z wymogami w zakresie ogłaszania informacji przez banki, określonymi w uchwale nr 6/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. NBP Nr 3, poz. 8).

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 160. Bank gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne historie ocen ratingowych dłużników i uznanych gwarantów;
- 2) daty przyznania ocen ratingowych;
- 3) kluczowe dane i informacje na temat metodologii wykorzystanej przy przypisaniu ratingu;
- 4) dane osób odpowiedzialnych za przyznanie ratingu;
- 5) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 6) daty i okoliczności wystąpienia niewykonania zobowiązania;
- 7) dane dotyczące wartości PD i zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązań związanych z klasami ratingowymi oraz migracji ratingów;
- 8) bank niestosujący własnych oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji gromadzi i przechowuje dane dotyczące porównania zrealizowanych wartości LGD do wartości określonych w § 88 i 89 oraz porównania zrealizowanych współczynników konwersji do wartości określonych w § 117-118.

§ 161. Bank stosujący własne oszacowania wartości LGD i współczynników konwersji gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne dane historyczne związane z ocenami ratingowymi instrumentów oraz historię oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji związanych z poszczególnymi skalami ocen ratingowych;
- 2) daty przyznania ratingów i sporządzenia oszacowań parametrów;
- 3) kluczowe dane i informacje na temat metodologii wykorzystanej przy przypisywaniu ratingów instrumentów oraz szacowaniu LGD i współczynników konwersji;
- 4) dane osób odpowiedzialnych za przyznanie ratingu instrumentom oraz osób odpowiedzialnych za szacowanie LGD i współczynników konwersji;
- 5) oszacowane i zrealizowane wartości LGD i współczynników konwersji związane z poszczególnymi ekspozycjami, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 6) dane dotyczące wartości LGD ekspozycji przed i po ocenie skutków gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego w przypadku tych banków, które uwzględniają skutki ograniczenia ryzyka kredytowego przez gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne przy szacowaniu LGD;
- 7) dane dotyczące składników straty dla każdej ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 162. Bank gromadzi i przechowuje:

- 1) dane wykorzystywane w procesie przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i pul;
- 2) szacunki wartości PD, LGD i współczynników konwersji związane z poszczególnymi klasami lub pulami ekspozycji;
- 3) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania;
- 4) w przypadku ekspozycji, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania, dane dotyczące klas lub pul, do których dane ekspozycje były przypisane w roku poprzedzającym niewykonanie zobowiązania oraz zrealizowane wartości LGD i współczynników konwersji;
- 5) dane dotyczące stóp strat dla ekspozycji zaliczonych do klasy odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE).

Tytuł VIII. Testy warunków skrajnych stosowane w ocenie adekwatności kapitałowej

§ 163. Przy ocenie adekwatności kapitałowej bank wykorzystuje testy warunków skrajnych, uwzględniające zdarzenia lub zmiany warunków ekonomicznych, które mogą nastąpić w przyszłości, wywierając niekorzystny wpływ na ryzyko kredytowe ekspozycji banku oraz ocenę odporności banku na takie zmiany lub zdarzenia.

§ 164. Bank przeprowadza przynajmniej raz na kwartał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego w celu oceny wpływu określonych warunków na wymogi kapitałowe w zakresie ryzyka kredytowego.

§ 165. Dokonany przez bank wybór testu może być weryfikowany podczas czynności nadzorczych.

§ 166. Stosowany test powinien być uzasadniony i ostrożny, uwzględniający co najmniej scenariusz łagodnej recesji.

§ 167. Bank w ramach symulacji warunków skrajnych ocenia migrację ratingów.

§ 168. Testy warunków skrajnych powinny obejmować portfele zawierające zdecydowaną większość ekspozycji banku.

§ 169. Bank stosujący zasady określone w § 21, w ramach testów warunków skrajnych dokonuje oceny wpływu pogorszenia się wiarygodności kredytowej dostawców ochrony kredytowej, a w szczególności skutki, jakie wiążą się z niespełnieniem przez nich kryteriów uznawania.

KWANTYFIKACJA RYZYKA**Tytuł I. Zasady ogólne****Dział 1. Niewykonanie zobowiązania**

§ 170. Zasady określania parametrów ryzyka związanego z poszczególnymi klasami lub pulami ratingowymi zostały określone w § 171-189.

Dział 2. Definicja niewykonania zobowiązania

§ 171. Przyjmuje się, że niewykonanie zobowiązania ma miejsce w odniesieniu do danego dłużnika, jeżeli wystąpiło co najmniej jedno z dwóch następujących zdarzeń:

- 1) bank uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku bez konieczności podejmowania przez bank działań, takich jak realizacja zabezpieczenia, o ile takowe istnieje;
- 2) którakolwiek z ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika, wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku jest przeterminowana o ponad 90 dni, z zastrzeżeniem § 176.

§ 172. W przypadku linii kredytowej, za początek okresu przeterminowania uznaje się:

- 1) datę przekroczenia wyznaczonego limitu;
- 2) datę wyznaczenia nowego limitu niższego niż wykorzystana kwota kredytu;
- 3) datę wykorzystania kwoty kredytu bez zgody banku;

przy czym kwotę przekroczenia określa się stosując odpowiednio § 176.

§ 173. Wyznaczony limit oznacza limit, o którym powiadomiono dłużnika.

§ 174. W przypadku kart kredytowych ekspozycję uważa się za przeterminowaną z upływem terminu wymagalności płatności minimalnej.

§ 175. W przypadku ekspozycji detalicznych bank może stosować definicję niewykonania zobowiązania na poziomie instrumentu.

§ 176.1. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeśli w przypadku ekspozycji detalicznych, kwota przeterminowana przekracza 500 złotych, a w przypadku pozostałych ekspozycji, kwota przeterminowana przekracza 3000 złotych.

2. Bank może ustalić niższe proggi, od których uznaje ekspozycję za przeterminowaną, o ile jest w stanie udowodnić, że nie wpływa to na jakość oszacowań parametrów ryzyka.

§ 177. Następujące elementy stanowią przesłanki stwierdzenia niewykonania zobowiązania, o którym mowa w § 171 pkt 1:

- 1) bank zaprzestał naliczania od ekspozycji kredytowej odsetek do rachunku zysków i strat;
- 2) dokonanie odpisu z tytułu utraty wartości lub utworzenia rezerwy celowej na skutek wyraźnego pogorszenia wiarygodności kredytowej po powstaniu zobowiązania wobec banku;
- 3) zbycie przez bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą jej wiarygodności kredytowej;
- 4) zezwolenie przez bank na wymuszoną restrukturyzację zobowiązania kredytowego, o ile może to skutkować zmniejszeniem zobowiązań finansowych poprzez umorzenie istotnej części zobowiązania lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub – jeżeli dotyczy – prowizji;
- 5) złożenie przez bank wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku;
- 6) postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku;
- 7) w przypadku ekspozycji kapitałowych, dla których wymóg kapitałowy obliczany jest zgodnie z metodą opartą na PD/LGD, zezwolenie przez bank na wymuszoną restrukturyzację ekspozycji kapitałowej.

§ 178. Bank stosujący dane zewnętrzne, które są niespójne z definicją niewykonania zobowiązania określoną w § 171, zobowiązany jest wykazać, że dokonano odpowiednich korekt w celu osiągnięcia jak największej spójności ze wspomnianą definicją.

§ 179. Jeżeli bank uzna, że do danej ekspozycji przestała mieć zastosowanie definicja niewykonania zobowiązania, bank przypisuje dłużnikowi lub instrumentowi rating jak ekspozycjom, dla których nie wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

Dział 3. Wymogi ogólne dotyczące oszacowań

§ 180.1. Dla własnych oszacowań dotyczących parametrów ryzyka PD, LGD, współczynnika konwersji i EL, bank wykorzystuje wszystkie przydatne do tego dane, informacje i metody.

2. Oszacowania dokonywane są na podstawie danych historycznych, jak i empirycznych, a nie wyłącznie osądu własnego.

3. Oszacowania oparte są na istotnych czynnikach kształtujących poszczególne parametry ryzyka, przy czym im mniej danych posiada bank, tym ostrożniejsze powinny być oszacowania.

§ 181. Bank powinien być w stanie przedstawić zestawienia poniesionych strat, wyrażonych w postaci zrealizowanej częstotliwości niewykonania zobowiązań, zrealizowanego LGD i zrealizowanego współczynnika konwersji lub, w przypadku stosowania oszacowań EL, zrealizowanej straty, w rozbiciu na główne czynniki kształtujące poszczególne parametry ryzyka.

§ 182. Bank uwzględnia wszelkie zmiany dotyczące zasad udzielania kredytów lub prowadzenia postępowania windykacyjnego w okresie obserwacji, o którym mowa w § 197, 203, 214, 218, 225, 227, przy czym:

- 1) w oszacowaniach bank na bieżąco uwzględnia wpływ zmian technologicznych oraz nowe dane i informacje;
- 2) bank dokonuje przeglądu oszacowań wraz z pojawieniem się nowych informacji, nie rzadziej jednak niż raz do roku.

§ 183.1. Populacja ekspozycji objętych danymi stanowiącymi podstawę oszacowań, standardy kredytowania stosowane w okresie obserwacji i inne istotne czynniki powinny być porównywalne do ekspozycji, procedur i standardów banku.

2. Bank powinien być w stanie wykazać, że warunki ekonomiczne lub rynkowe, na których opierają się dane stanowiące podstawę oszacowań, odpowiadają warunkom obecnym lub warunkom w przewidywalnej przyszłości.

3. Liczba ekspozycji w próbie stanowiącej podstawę oszacowań oraz okres próby na potrzeby kwantyfikacji powinny być dobrane tak, by gwarantować dokładność i pewność oszacowań.

§ 184. Do nabytych wierzytelności, w oszacowaniach uwzględnia się wszystkie dostępne bankowi istotne informacje dotyczące jakości wierzytelności bazowych, łącznie z danymi dotyczącymi podobnych pakietów wierzytelności pochodzącymi od sprzedawcy, nabywającego banku lub ze źródła zewnętrznego, przy czym wszystkie dane uzyskane od sprzedawcy poddawane są przez bank nabywający weryfikacji.

§ 185. Bank uwzględni w ostrożny sposób w swoich oszacowaniach przewidywany zakres błędów oszacowań, przy czym jeżeli stosowane metody i dane są niezadowalające i przewidywany zakres błędów podlega zwiększeniu, bank powinien dokonywać oszacowań z większą dozą ostrożności.

§ 186. Jeżeli szacunki stosowane przez bank do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które wykorzystuje do celów wewnętrznych, bank zobowiązany jest dokumetować różnice oraz w razie konieczności uzasadnić ich istnienie.

§ 187. Jeżeli we wniosku, o którym mowa w § 8 ust. 3 uchwały, bank wykaże, że dane zebrane przed wejściem uchwały w życie zostały odpowiednio skorygowane w celu osiągnięcia jak największej zbieżności z definicjami niewykonania zobowiązania i straty, zgoda Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 8 ust. 2 uchwały może zostać wydana z uwzględnieniem elastyczności w stosowaniu norm wymaganych dla danych.

§ 188. Jeżeli bank wykorzystuje dane zbiorcze pochodzące z innych banków, zobowiązany jest wykazać, że:

- 1) systemy i kryteria ratingowe innych banków są podobne do jego własnych;
- 2) rozpatrywany zbiór banków jest reprezentatywny względem portfela, którego dotyczą dane zbiorcze;
- 3) dane zbiorcze są konsekwentnie stosowane przez bank w oszacowaniach.

§ 189. Wykorzystywanie przez bank danych zbiorczych pochodzących z innych banków, nie zwalnia banku z odpowiedzialności za integralność systemów ratingowych, posiadania wystarczającej znajomości stosowanych wewnętrznie systemów ratingowych oraz skutecznego monitorowania i kontroli procesu przyznawania ocen ratingowych.

Tytuł II. Wymogi dotyczące szacowania wartości PD

Dział. 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 190. Bank dokonuje oszacowań wartości PD według klas jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązań.

§ 191. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, bank może dokonywać oszacowań wartości EL według klas jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych odnotowanych współczynników niewykonania zobowiązań.

§ 192. Jeżeli bank szacuje średnie długoterminowe wartości PD i LGD dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców, wykorzystując oszacowania wartości EL oraz odpowiednio oszacowania PD lub LGD, wymagane jest aby proces szacowania całkowitych strat spełniał ogólne wymogi minimalne odnośnie szacowania wartości PD i LGD określone w niniejszym załączniku, a wynik był zgodny z pojęciem LGD, o którym mowa w § 205.

§ 193. Stosowanie technik szacowania PD należy wspierać analizą mającą na celu łączenie wyników stosowania różnych technik i dokonywania korekt ze względu na ograniczenia technik i posiadanych informacji.

§ 194. Jeżeli bank wykorzystuje dane wewnętrzne dotyczące zdarzeń niewykonania zobowiązań do szacowania wartości PD, w oszacowaniach należy uwzględnić zasady polityki kredytowej i zmiany w zakresie stosowanych systemów ratingowych oraz zwiększać przewidywany zakres błędów oszacowań w celu uwzględnienia zmian zasad polityki kredytowej i wszelkich różnic pomiędzy systemem ratingowym, który posłużył do wygenerowania danych a obecnym systemem ratingowym.

§ 195. Jeżeli bank przyporządkowuje swoje wewnętrzne klasy jakości do skali stosowanej przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, a następnie przypisuje stosowanej przez siebie klasie współczynnik niewykonania zobowiązań odpowiadający klasie dłużników zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, to przyporządkowanie takie opiera się na porównaniu wewnętrznych kryteriów ratingowych do kryteriów stosowanych przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej oraz na porównaniu wewnętrznych ratingów i zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej wspólnych dłużników, przy czym:

- 1) bank unika i eliminuje błędy i niespójności w procesie przyporządkowywania lub w wykorzystywanych danych;
- 2) kryteria zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, na których opierają się dane wykorzystywane do kwantyfikacji są ukierunkowane jedynie na ryzyko niewykonania zobowiązań i nie uwzględniają charakterystyki transakcji;
- 3) bank w swojej analizie porównuje stosowane definicje niewykonania zobowiązań zgodnie z wymogami określonymi w § 171-179;
- 4) bank przechowuje informacje opisujące podstawy przyporządkowania.

§ 196. Jeżeli bank stosuje statystyczne modele prognozowania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania spełniające wymagania, o których mowa w § 153, może szacować wartość PD w danej klasie jako prostą średnią arytmetyczną oszacowań prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania dla poszczególnych dłużników.

§ 197.1. Bez względu na to, czy dla oszacowań wartości PD bank stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość wykorzystywanego okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła, przy czym, jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, należy wykorzystać ten dłuższy okres.

2. Zasada, o której mowa w ust. 1 ma zastosowanie również do metody opartej na PD/LGD dla ekspozycji kapitałowych.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 198. Bank dokonuje oszacowań wartości PD według klasy jakości dłużników lub według puli na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania.

§ 199. Niezależnie od przepisów § 198, oszacowania wartości PD można również wyznaczyć na podstawie poniesionych strat i odpowiadających im oszacowań wartości LGD.

§ 200. Główny źródło informacji dla banku podczas oceny charakterystyki strat stanowią dane wewnętrzne dotyczące przypisywania ekspozycji do poszczególnych klas lub puli, a dane zewnętrzne (w tym dane zbiorcze) lub zewnętrzne modele statystyczne mogą być stosowane do kwantyfikacji pod warunkiem, że bank wykaże istotny związek pomiędzy:

- 1) procesem zaliczania ekspozycji do klas lub puli stosowanym przez bank i procesem stosowanym przez zewnętrzne źródło danych;
- 2) wewnętrznym profilem ryzyka banku i strukturą danych zewnętrznych.

§ 201. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych bank może stosować zewnętrzne i wewnętrzne dane źródłowe oraz wszystkie istotne źródła danych jako podstawę porównania.

§ 202. Bank może obliczać średnią długoterminową oszacowań PD i LGD dla ekspozycji detalicznych na podstawie oszacowania całkowitych strat oraz odpowiednich oszacowań PD lub LGD, jeśli podczas szacowania całkowitych strat spełnione są ogólne normy szacowania PD i LGD określone w niniejszym załączniku, a wynik jest zgodny z pojęciem LGD, o którym mowa w § 205.

§ 203.1. Bez względu na to, czy do oceny charakterystyki strat bank stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła.

2. Jeżeli dla któregoś źródła okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, wówczas bank wykorzystuje ten dłuższy okres.

3. Bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę dla przewidywania stóp strat.

§ 204. Bank zobowiązany jest do identyfikowania i analizowania spodziewanych zmian parametrów ryzyka podczas trwania ekspozycji.

Tytuł III. Wymogi dotyczące oszacowań własnych wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD)

Dział 1. Zasady ogólne

§ 205. Bank dokonuje oszacowań wartości LGD według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej zrealizowanej wartości LGD według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań odnotowane w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).

§ 206.1. Bank stosuje oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) odpowiadające recesji gospodarczej, o ile są one bardziej konserwatywne niż średnia długoterminowa.

2. Bank dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i pul, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na wymóg kapitałowy, w celu zapewnienia przez system ratingowy generowania stałych oszacowań LGD według klas i pul.

§ 207. Bank uwzględnia stopień zależności pomiędzy ryzykiem dłużnika a ryzykiem zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia. Przypadki, w których występuje znacząca zależność są uwzględniane w ostrożny sposób.

§ 208. W ocenie wartości LGD, bank uwzględnia w ostrożny sposób niedopasowanie walutowe pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zabezpieczeniem.

§ 209. Jeżeli w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) uwzględnia się istnienie zabezpieczenia, oszacowania te oprócz szacunkowej wartości rynkowej zabezpieczenia, uwzględniają także skutki ewentualnej niezdolności banku do szybkiego objęcia kontroli nad zabezpieczeniem i jego upłynięcia.

§ 210. Jeżeli oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) uwzględniają zabezpieczenia, bank obowiązany jest do ustanowienia wewnętrznych kryteriów dotyczących zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawnej i zarządzania ryzykiem, w przeważającej części zgodnych z tymi, które określono w § 30 – 43 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 211. W takim zakresie, w jakim bank uznaje zabezpieczenie przy obliczaniu wartości ekspozycji w odniesieniu do ryzyka kredytowego kontrahenta zgodnie z § 12 – 73 załącznika nr 16 do uchwały, w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) nie bierze pod uwagę kwot, jakie spodziewa się odzyskać z zabezpieczenia.

§ 212. Dla ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania, LGD równa się sumie najlepszego oszacowania oczekiwanej straty (EL_{BE}) na danej ekspozycji oraz potencjalnej, dodatkowej stracie w okresie odzyskiwania należności. EL_{BE} uwzględnia bieżące warunki ekonomiczne oraz status ekspozycji.

§ 213. W zakresie, w jakim należne, niezapłacone opłaty z tytułu opóźnień w spłacie zostały uwzględnione w przychodach w rachunku zysków i strat banku, dodaje się je do kwoty ekspozycji i strat.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 214. W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, oszacowania wartości LGD opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok z upływem każdego roku po wdrożeniu przez bank metody wewnętrznych ratingów, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, dla co najmniej jednego źródła danych, przy czym jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, bank wykorzystuje ten dłuższy okres obserwacji.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 215. W przypadku ekspozycji detalicznych, oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) można dokonać na podstawie poniesionych strat i odpowiednich oszacowań PD.

§ 216. W przypadku ekspozycji detalicznych, bank może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości w szacunkach współczynników konwersji albo LGD.

§ 217. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych bank może stosować zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne dane źródłowe do oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD).

§ 218. Oszacowania wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat. Niezależnie od przepisów § 205, bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywań stóp strat.

Tytuł IV. Wymogi dotyczące oszacowań własnych współczynnika konwersji

Dział 1. Zasady ogólne

§ 219. Bank dokonuje oszacowań współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej oczekiwanych współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając, z zastrzeżeniem § 227, wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań występujące w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).

§ 220. Bank stosuje oszacowania współczynnika konwersji odpowiadające recesji gospodarczej, jeśli są one bardziej konserwatywne niż wynikające ze średniej długoterminowej. Ponieważ system ratingowy ma zapewnić generowanie stałych oszacowań współczynników konwersji według klas i pul, bank dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i pul, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na kapitał.

§ 221. Współczynniki konwersji szacowane przez bank uwzględniają, z zastrzeżeniem § 216 i 226, możliwość wykorzystania przez dłużnika dodatkowych kwot do chwili zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania oraz w okresie późniejszym. Przy szacowaniu współczynnika konwersji należy w sposób ostrożny uwzględnić możliwość silniejszej, dodatniej korelacji pomiędzy częstotliwością niewykonania zobowiązań a wielkością współczynnika konwersji.

§ 222. Szacując współczynniki konwersji, bank uwzględnia swoje szczegółowe zasady i strategię przyjęte w zakresie monitorowania rachunków i płatności. Bank uwzględnia również swoją zdolność i gotowość do przeciwdziałania wykorzystywaniu kolejnych kwot kredytu w sytuacji wystąpienia przesłanek zagrożenia dla wykonania zobowiązania, w szczególności przy naruszeniu warunków umowy lub niewykonaniu zobowiązania z przyczyn technicznych.

§ 223. Bank stosuje odpowiednie systemy i procedury do monitorowania kwot przyznaných w ramach produktu, kwot wykorzystanych w odniesieniu do przyznaných linii kredytowych oraz zmian w kwotach zadłużenia według dłużnika i według klasy, przy czym bank powinien móc monitorować kwoty zadłużenia na bazie dziennej.

§ 224. Jeżeli współczynniki konwersji stosowane przez bank do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które bank wykorzystuje do celów wewnętrznych, obowiązany jest dokumentować różnice i przedstawić uzasadnienie stosowania różnych parametrów.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 225. Oszacowania współczynnika konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok każdego roku po wdrożeniu metody wewnętrznych ratingów przez bank, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, z co najmniej jednego źródła danych, przy czym jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, wówczas bank stosuje ten dłuższy okres.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 226. W przypadku ekspozycji detalicznych, bank może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości za pomocą współczynników konwersji albo LGD.

§ 227. Oszacowania współczynników konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przy czym bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywań wykorzystania przyznanych limitów.

Tytuł V. Wymogi minimalne dotyczące oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, gdzie stosuje się własne oszacowania wartości LGD oraz ekspozycje detaliczne

§ 228. Kryteria określone w § 229-236 nie stosują się do gwarancji udzielanych przez instytucje, rządy i banki centralne, jeżeli na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 8 ust. 2 uchwały, bank stosuje metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego do ekspozycji wobec tych podmiotów. W tym przypadku stosuje się zasady określone w § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 – 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 229. W przypadku gwarancji dla ekspozycji detalicznych, kryteria określone w § 228 mają zastosowanie w zakresie przypisywania ekspozycji do klas lub pul oraz do szacowania wartości PD.

Dział 2. Uznani gwarantów i gwarancje

§ 230. Bank określa jednoznaczne kryteria w zakresie rodzajów gwarantów uznawanych przez siebie do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 231. Do uznanych gwarantów stosuje się te same zasady, co do dłużników, zgodnie z przepisami § 140-153.

§ 232.1. Gwarancja udzielona przez podmiot, o którym mowa w § 230, powinna spełniać poniższe warunki:

- 1) umowa gwarancji zawarta została w formie pisemnej;
- 2) gwarancja jest nieodwołalna ze strony gwaranta, obowiązuje do chwili całkowitego uregulowania zobowiązania (w zakresie kwoty i terminu objętych gwarancją) i jest egzekwowalna na mocy obowiązującego prawa wobec gwaranta w obrębie jurysdykcji, gdzie posiada on aktywa podlegające egzekucji;
- 3) bank potrafi uzasadnić, że kryteria przypisywania ratingów odpowiednio uwzględniają potencjalne zmniejszenie efektów ograniczenia ryzyka kredytowego.

2. Bank może uwzględnić gwarancję spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, której warunki przewidują zwolnienie gwaranta z jego zobowiązań (gwarancja warunkowa), o ile uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na uwzględnienie tej gwarancji.

Dział 3. Kryteria korekty

§ 233. Bank określa jednoznaczne kryteria w zakresie korygowania klas, pul lub oszacowań wartości LGD, spełniające wymogi minimalne, o których mowa w § 140-153, a w przypadku detalicznych i uznanych nabytych wierzytelności, jednoznaczne zasady przyporządkowania ekspozycji do poszczególnych klas i pul, uwzględniające wpływ gwarancji na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 234. Kryteria, o których mowa w § 233, uwzględniają zdolność i gotowość gwaranta do wywiązania się z gwarancji, prawdopodobny termin płatności ze strony gwaranta, stopień skorelowania zdolności gwaranta do wywiązania się z gwarancji ze zdolnością dłużnika do spłaty oraz wielkość niepokrytego gwarancją ryzyka rezydualnego dłużnika.

Dział 4. Kredytowe instrumenty pochodne

§ 235.1. Wymogi minimalne dla gwarancji określone w niniejszym załączniku stosują się do prostych jednoimiennych (*single-name*) kredytowych instrumentów pochodnych.

2. W przypadku niedopasowania pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zobowiązaniem referencyjnym kredytowego instrumentu pochodnego lub zobowiązaniem stosowanym przy stwierdzeniu wystąpienia zdarzenia kredytowego, stosuje się przepisy § 42 ust. 2 załącznika nr 17 do uchwały, a w przypadku ekspozycji detalicznych i uznanych wierzytelności nabytych przez bank, przepisy § 42 ust. 2 załącznika nr 17 do uchwały stosuje się odpowiednio do procesu przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i pul.

§ 236. Kryteria korekty LGD lub przypisywania do klas lub pul uwzględniają strukturę wypłat kredytowego instrumentu pochodnego i oceniają jego wpływ na poziom i termin spłat zobowiązań. Bank przeprowadza analizę innych form występującego ryzyka rezydualnego.

Tytuł VI. Wymogi minimalne dotyczące nabytych wierzytelności

Dział 1. Pewność prawna

§ 237. Struktura nabytej wierzytelności powinna gwarantować, że we wszelkich przewidywalnych okolicznościach bank zachowa prawo własności i kontrolę nad wszystkimi przepływami środków pieniężnych z tytułu wierzytelności, przy czym:

- 1) jeżeli dłużnik przekazuje środki bezpośrednio sprzedawcy lub jednostce obsługującej, bank regularnie kontroluje, czy płatności są przekazywane w całości i w terminie zastrzeżonym w umowie;

- 2) jednostka obsługująca oznacza podmiot zarządzający na bieżąco pakietem nabytych wierzytelności lub bazowymi ekspozycjami kredytowymi;
- 3) bank stosuje procedury gwarantujące, że prawo własności do wierzytelności i środków pieniężnych jest chronione przed skutkami opóźnień wywołanych postępowaniem upadłościowym lub działaniami prawnymi mogących znacząco opóźnić możliwość upłynnienia lub przeniesienia wierzytelności przez kredytodawcę lub przejęcia przez niego kontroli nad środkami pieniężnymi.

Dział 2. Skuteczność systemów monitorowania

§ 238. Bank monitoruje zarówno jakość nabytych wierzytelności, jak i kondycję finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej, w szczególności:

- 1) ocenia korelację pomiędzy jakością nabytych wierzytelności i kondycją finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej oraz ustala wewnętrzne zasady i procedury stanowiące odpowiednie zabezpieczenie przed ewentualną współzależnością, łącznie z przypisaniem wewnętrznego ratingu każdemu ze sprzedawców i jednostek obsługujących;
- 2) tworzy zasady i procedury kwalifikujące sprzedawców i jednostki obsługujące uwzględniając:
 - a) okresowe analizy dotyczące sprzedawców, jak i jednostek obsługujących, prowadzone przez bank lub podmiot zewnętrzny, w celu skontrolowania dokładności sporządzanych przez nich sprawozdań, wykrycia ewentualnych oszustw lub niedoskonałości w ich działaniach oraz zweryfikowania jakości polityki kredytowej sprzedającego oraz zasad i procedur ściągania wierzytelności przez jednostkę obsługującą,
 - b) wymóg dokumentowania wyników analiz;
- 3) ocenia charakterystykę nabytych pakietów wierzytelności, w tym nadmierne przedpłaty, historię zaległości finansowych sprzedawcy, długi zagrożone i odpisy na poczet takich długów, warunki płatności oraz ewentualnie konta korygujące;
- 4) wykorzystuje skuteczne zasady i procedury zbiorczego monitorowania koncentracji wierzytelności względem pojedynczych dłużników zarówno w ramach poszczególnych nabytych pul wierzytelności, jak i na poziomie wszystkich nabytych wierzytelności;
- 5) monitoruje terminowość otrzymywania od jednostki obsługującej szczegółowych sprawozdań dotyczących preterminowania i rozmycia wierzytelności, które pozwalają bankowi na:
 - a) zapewnienie zgodności z przyjętymi przez bank kryteriami uznawania i wytycznymi w zakresie przedpłat dotyczącymi nabytych wierzytelności,
 - b) zapewnienie skutecznego środka monitorowania i potwierdzania warunków sprzedaży i stopnia rozmycia wierzytelności.

Dział 3. Skuteczność systemów wczesnego ostrzegania

§ 239. Bank powinien wykorzystywać systemy i procedury umożliwiające wczesne wykrycie pogorszenia się kondycji finansowej sprzedawcy wierzytelności i jakości nabytych wierzytelności oraz szybką reakcję na pojawiające się problemy, w szczególności:

- 1) zasady, procedury i systemy informatyczne służące monitorowaniu przypadków naruszenia warunków umowy;
- 2) zasady i procedury wszczynania działań prawnych i postępowania z nabytymi trudnymi wierzytelnościami.

Dział 4. Skuteczność systemów kontroli zabezpieczeń, dostępności kredytów i środków pieniężnych

§ 240. Bank powinien posiadać zasady i procedury kontroli nabytych wierzytelności, kredytów i środków pieniężnych, określające w szczególności istotne elementy programu zakupu wierzytelności, w tym stawki przedpłat, uznane zabezpieczenia, niezbędną dokumentację, limity koncentracji oraz sposoby traktowania wpływów gotówkowych, przy czym należy:

- 1) uwzględnić wszystkie istotne czynniki, takie jak kondycja finansowa sprzedawcy i jednostki obsługującej, koncentracja ryzyka i tendencje w zakresie jakości nabytych wierzytelności i bazy klientów sprzedawcy;
- 2) zapewnić, że odpowiednie środki będą uruchamiane wyłącznie pod warunkiem przedstawienia określonych zabezpieczeń i dokumentacji.

Dział 5. Zgodność z wewnętrznymi zasadami i procedurami

§ 241. Bank powinien wykorzystywać procedury służące ocenie zgodności ze wszystkimi wewnętrznymi zasadami i procedurami, obejmujące:

- 1) regularne kontrole wszystkich istotnych faz programu nabycia wierzytelności;
- 2) sprawdzenie, czy istnieje rozdział obowiązków pomiędzy oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a oceną dłużnika oraz oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a kontrolą sprzedawcy i jednostki obsługującej;

3) ocenę operacji jednostki rozliczeniowej ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia, liczby zaangażowanego personelu i zautomatyzowanych systemów wspomagających.

PROCES ZATWIERDZANIA OSZACOWAŃ WEWNĘTRZNYCH

§ 242. Bank powinien posiadać skuteczny system zatwierdzania dokładności i spójności systemów i procesów ratingowych oraz oszacowań wszystkich istotnych parametrów ryzyka (proces zatwierdzania oszacowań wewnętrznych). Bank powinien być w stanie wykazać, że jego wewnętrzny proces zatwierdzania oszacowań umożliwia spójną i zrozumiałą ocenę jakości wewnętrznych ratingów oraz systemów pomiaru ryzyka.

§ 243. Bank regularnie porównuje zrealizowane współczynniki niewykonania zobowiązań z oszacowaniami wartości PD dla każdej z klas oraz, w przypadku stosowania własnych oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji, przeprowadza analogiczną analizę oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji, przy czym:

- 1) w przypadku rozbieżności obserwowanych parametrów w stosunku do oszacowań, bank dokonuje szczegółowej analizy przyczyn takiego odchylenia;
- 2) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres;
- 3) bank dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą wykorzystywanych w porównaniach metod i danych;
- 4) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz do roku.

§ 244.1. Bank wykorzystuje również inne niż wymienione w § 243 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z odpowiednimi źródłami danych zewnętrznych.

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez bank wewnętrzne oceny funkcjonowania systemów ratingowych powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 245. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie szacowania i zatwierdzania (zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach) są dokumentowane.

§ 246. Bank posiada wewnętrzne procedury postępowania w sytuacjach, gdy odstępstwa w obserwowanych wartościach PD, LGD, współczynników konwersji i strat całkowitych (przy stosowaniu wartości EL), stają się na tyle znaczące, że można na ich podstawie zakwestionować poprawność oszacowań, przy czym:

- 1) wspomniane procedury uwzględniają cykle koniunkturalne i inne czynniki systematyczne kształtujące zmienność współczynnika niewykonania zobowiązań i innych parametrów;
- 2) jeżeli obserwowane wartości nadal są wyższe niż wartości oczekiwane, wówczas bank podnosi wartość oszacowań w celu odzwierciedlenia poziomu niewykonania zobowiązań i poniesionych strat.

OBLICZANIE KWOT WAŻONYCH RYZYKIEM EKSPOZYCJI W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH WEDŁUG METODY MODELI WEWNĘTRZNYCH

Tytuł I. Wymóg kapitałowy i kwantyfikacja ryzyka

§ 247. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych bank jest zobowiązany spełniać następujące kryteria:

- 1) oszacowania potencjalnej straty nie są podatne na wpływ niekorzystnych zmian rynkowych, istotnych ze względu na profil ryzyka długoterminowego ekspozycji kapitałowych banku;
- 2) dane przedstawiające rozkład zwrotów dochodu uwzględniają najdłuższy okres dostępnych danych odzwierciedlający profil ryzyka ekspozycji banku w kapitałowych papierach wartościowych;
- 3) wykorzystywane dane pozwalają na szacowanie strat w sposób konserwatywny, statystycznie wiarygodny i odporny, a tym samym szacunki strat nie są oparte wyłącznie na osądzie własnym;
- 4) bank jest w stanie przedstawić uzasadnienie, że zastosowany test warunków skrajnych zapewnia konserwatywne oszacowania potencjalnych strat w długoterminowym cyklu rynkowym i koniunkturalnym;
- 5) bank łączy analizę empiryczną dostępnych danych z korektą opartą na możliwie wielu nieuwzględnionych w modelu czynnikach w celu uzyskania odpowiednio realistycznych i zachowawczych wyników modelu;
- 6) przy konstruowaniu modeli wartości zagrożonej określających potencjalne kwartalne straty bank może wykorzystać dane kwartalne lub przeliczyć dane o wyższej częstotliwości na dane kwartalne za pomocą odpowiedniej metody analitycznej, popartej empirycznymi dowodami oraz precyzyjnymi i dobrze udokumentowanymi analizami;
- 7) podejście, o którym mowa w pkt 6 stosowane jest przez bank w sposób restrykcyjny i konsekwentny;
- 8) w przypadku ograniczeń w dostępie do danych, bank zwiększa poziom restrykcyjności w swoich oszacowaniach potencjalnej straty;

- 9) w stosowanych modelach należy uwzględnić wszystkie istotne czynniki ryzyka związane ze zwrotami z ekspozycji kapitałowych, w tym zarówno ogólne, jak i szczególne ryzyko związane z portfelem kapitałowych papierów wartościowych;
- 10) stosowane modele powinny wyjaśniać historyczne wahania cen w odpowiedni sposób i uwzględniać zarówno wielkość potencjalnych koncentracji, jak i zmiany w ich strukturze, wykazując przy tym odporność na niesprzyjające środowisko rynkowe;
- 11) czynniki ryzyka ujęte w danych wykorzystywanych do sporządzania oszacowań ściśle odpowiadają lub przynajmniej są porównywalne do ekspozycji kapitałowych banku;
- 12) model wewnętrzny odpowiada profilowi ryzyka i złożoności portfela kapitałowych papierów wartościowych banku, przy czym jeżeli bank posiada istotne pakiety ekspozycji kapitałowych, których zmiany wartości mają charakter nieliniowy, modele wewnętrzne projektuje się tak, by odpowiednio uwzględnić ryzyka związane z takimi ekspozycjami;
- 13) przyporządkowanie indywidualnych pozycji do innych, zbliżonych ekspozycji, indeksów rynkowych i czynników ryzyka jest wiarygodne, intuicyjne i oparte na solidnych przesłankach;
- 14) stosowane czynniki ryzyka są odpowiednie i pokrywają zarówno ryzyko ogólne, jak i szczególne, co znajduje potwierdzenie w posiadanych przez bank analizach empirycznych;
- 15) oszacowania zmienności zwrotów z ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych obejmują istotne, dostępne dane, informacje i metody, przy czym należy stosować dane wewnętrzne, które poddano wcześniej niezależnej weryfikacji oraz dane ze źródeł zewnętrznych (w tym dane zbiorcze);
- 16) bank stosuje rygorystyczny i kompleksowy program testów warunków skrajnych.

Tytuł II. Proces zarządzania ryzykiem i instrumenty kontrolne

§ 248. Mając na względzie opracowanie i wykorzystanie modeli wewnętrznych do celów określania wymogu kapitałowego, bank ustala zasady, procedury i metody kontroli w celu zapewnienia integralności modelu i procesu jego tworzenia, obejmujące:

- 1) całkowitą integrację modelu wewnętrznego z funkcjonującymi w banku zarządczymi systemami informacyjnymi oraz z zarządzaniem portfelem ekspozycji kapitałowych w portfelu bankowym, przy czym modele wewnętrzne należy uznać za całkowicie zintegrowane z zarządzaniem ryzykiem banku, jeżeli są one stosowane do:
 - a) pomiaru i oceny wyników portfela ekspozycji kapitałowych (włącznie z wynikami skorygowanymi o ryzyko),
 - b) alokacji kapitału wewnętrznego do ekspozycji kapitałowych i ogólnej oceny adekwatności kapitałowej i procesu zarządzania ekspozycjami kapitałowymi;
- 2) systemy zarządzania, procedury i funkcje kontrolne obejmujące okresowe i niezależne przeglądy wszystkich elementów procesu tworzenia modeli wewnętrznych, łącznie z zatwierdzaniem zmian w modelach, wprowadzaniem i weryfikacją parametrów i danych wejściowych oraz przeglądem wyników, np. w formie bezpośredniej weryfikacji oszacowań ryzyka, przy czym:
 - a) przeglądy służą ocenie dokładności, kompletności i adekwatności danych i parametrów wejściowych i wyników modelu oraz pozwalają zarówno wykryć i ograniczyć potencjalne błędy, wynikające ze znanych niedoskonałości modelu, jak i zidentyfikować dotąd nieznaną niedoskonałość modelu,
 - b) przeglądy mogą być przeprowadzane przez niezależną jednostkę wewnętrzną lub niezależną stronę trzecią;
- 3) właściwe systemy i procedury monitorowania limitów inwestycyjnych i ryzyka ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych;
- 4) zapewnienie niezależnego funkcjonowania jednostki lub osób odpowiedzialnych za projektowanie i stosowanie modelu od jednostki lub osób odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami;
- 5) powierzanie zadań w zakresie tworzenia modeli pracownikom posiadającym odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku korzystania z usług podmiotów zewnętrznych, przeprowadzenie weryfikacji ich kwalifikacji.

Tytuł III. Zatwierdzanie i dokumentacja

§ 249. Bank stosuje sprawdzony system zatwierdzania modeli wewnętrznych, weryfikujący dokładność i spójność modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia, oraz dokumentuje wszystkie istotne elementy modeli wewnętrznych, procesy ich tworzenia i zatwierdzania.

§ 250. Bank stosuje w sposób konsekwentny wewnętrzną procedurę zatwierdzania w celu oceny działania modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia.

§ 251. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie szacowania i zatwierdzania (zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach) są dokumentowane.

§ 252. Bank regularnie porównuje faktyczne zwroty z kapitałowych papierów wartościowych (obliczone z wykorzystaniem zrealizowanych, jak i niezrealizowanych zysków i strat) z oszacowaniami modeli, przy czym:

- 1) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres;
- 2) bank dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą metod i danych wykorzystywanych w porównaniach;
- 3) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz w roku.

§ 253.1. Bank wykorzystuje również inne niż wymienione w § 252 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z danymi zewnętrznymi.

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez bank wewnętrzne oceny funkcjonowania modeli powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 254. Bank tworzy wewnętrzne procedury działania w sytuacjach, kiedy porównanie zrealizowanych zwrotów z tytułu kapitałowych papierów wartościowych z oszacowaniami modeli podważa prawidłowość oszacowań lub samych modeli, przy czym procedury te w szczególności powinny uwzględniać cykle koniunkturalne i podobne czynniki systematyczne wpływające na zmienności zwrotów z tytułu kapitałowych papierów wartościowych. Bank dokumentuje zmiany wprowadzone do modeli wewnętrznych w wyniku przeglądów oraz zapewnia ich zgodność z odpowiednimi procedurami obowiązującymi w banku.

§ 255. Modele wewnętrzne i procesy ich tworzenia są dokumentowane, a stosowna dokumentacja obejmuje obowiązki osób i jednostek zaangażowanych w procesy tworzenia, zatwierdzania oraz przeglądu modeli.

ŁAD KORPORACYJNY I NADZÓR

Tytuł I. Zasady ogólne

§ 256. W zakresie ładu korporacyjnego, bank zobowiązany jest spełniać następujące wymagania:

- 1) wszystkie istotne aspekty procesu tworzenia ratingów i oszacowań podlegają zatwierdzeniu przez zarząd banku lub komitet, w skład którego wchodzi przedstawiciele zarządu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku, posiadający ogólną wiedzę w zakresie systemów ratingowych banku oraz szczegółową znajomość związanych z nimi sprawozdań zarządczych;
- 2) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku zawiadamiają zarząd banku lub komitet, o którym mowa w pkt 1, o istotnych zmianach lub wyjątkach od ustalonych procedur mających istotny wpływ na działanie systemów ratingowych banku;
- 3) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku posiadają odpowiednią wiedzę w zakresie budowy i działania systemów ratingowych, zapewniają na bieżąco poprawne działanie systemów ratingowych, są regularnie informowane przez jednostki kontroli ryzyka o działaniu procesu ratingowego, obszarach wymagających usprawnienia oraz postępach w eliminowaniu stwierdzonych niedociągnięć;
- 4) wewnętrzna analiza profilu ryzyka kredytowego banku, oparta na ratingach, jest istotnym elementem sprawozdań zarządczych spełniających następujące wymogi:
 - a) sprawozdania obejmują co najmniej profil ryzyka według klas, migrację pomiędzy klasami, szacunki odpowiednich parametrów według klas oraz porównanie zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązań, LGD i współczynników konwersji z wartościami oczekiwanymi oraz wyniki testów warunków skrajnych,
 - b) częstotliwość sprawozdań zależy od wagi i rodzaju informacji oraz hierarchii odbiorcy.

Tytuł II. Kontrola ryzyka kredytowego

§ 257. Bank powinien posiadać jednostkę lub jednostki kontroli ryzyka kredytowego, niezależne od jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie i odnawianie ekspozycji, podlegające bezpośrednio zarządowi banku, do których zadań należy:

- 1) zaprojektowanie lub wybór, a następnie wdrożenie, kontrola, zapewnienie jakości i obsługa systemów ratingowych;
- 2) regularne dostarczanie i analizowanie sprawozdań z działania systemów ratingowych.

§ 258. Zakres działań jednostki (jednostek) kontroli ryzyka kredytowego obejmuje:

- 1) testowanie i monitorowanie klas i pul;
- 2) sporządzanie i analizowanie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych banku;
- 3) wdrażanie procedur sprawdzania, czy definicje klas i pul są stosowane w spójny sposób w poszczególnych oddziałach i rejonach działalności banku;

- 4) dokonywanie przeglądów i dokumentowanie wszelkich zmian w procesie przypisywania ocen ratingowych z uwzględnieniem przyczyn takich zmian;
- 5) dokonywanie przeglądów kryteriów ratingowych w celu oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka oraz dokumentowanie i przechowywanie informacji na temat zmian w procesie ratingowym, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych;
- 6) aktywny udział w projektowaniu lub wyborze, a następnie we wdrażaniu i uaktualnianiu modeli stosowanych w systemach ratingowych;
- 7) kontrola i nadzór nad modelami stosowanymi w procesie ratingowym;
- 8) bieżące przeglądy i wprowadzanie zmian w modelach stosowanych w procesie ratingowym.

§ 259. Bank stosujący dane zbiorcze zgodnie z § 188-189, może zlecić podmiotowi zewnętrznemu następujące zadania:

- 1) dostarczanie informacji dotyczącej testowania i monitorowania klas i pul;
- 2) tworzenie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych banku;
- 3) dostarczanie informacji dotyczących przeglądów kryteriów ratingowych w celu oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka;
- 4) dokumentowanie zmian dotyczących procesu ratingowego, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych;
- 5) dostarczanie informacji dotyczących bieżących przeglądów i zmian modeli stosowanych w procesie ratingowym.

§ 260. Bank zlecający podmiotowi zewnętrznemu zadania, o których mowa w § 259, obowiązany jest do zapewnienia Komisji Nadzoru Bankowego dostępu do wszystkich istotnych informacji pochodzących od tego podmiotu, koniecznych do zbadania zgodności z wymogami minimalnymi, a także możliwości przeprowadzenia kontroli w siedzibie tego podmiotu w takim samym zakresie, jak w siedzibie banku.

Tytuł III. Audyt wewnętrzny

§ 261. Komórka audytu wewnętrznego, co najmniej raz w roku, dokonuje przeglądu systemów ratingowych banku i ich funkcjonowania, w szczególności w obszarze funkcjonowania działu kredytowego i oszacowań wartości PD, LGD, EL oraz współczynników konwersji. Przegląd obejmuje zgodność ze wszystkimi obowiązującymi minimalnymi wymaganiami w zakresie metod zaawansowanych.